

TRABZON'DA MÜZİK EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRMEYE DÖNÜK
LİSE VE YÜKSEK ÖĞRENİM KURUMLARINDA
EGE TÜRKÜLERİ YOLUYLA
BAŞLANGIÇ DÜZEYİNDEKİ KEMAN TEKNİKLERİNİN
ÖĞRENCİLERE KAZANDIRILMASI VE BU YAKLAŞIMIN
KEMAN EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ

121935

RIZA AKYÜREK

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

T 121935

EYLÜL 2002

BOLU

**TRABZON'DA MÜZİK EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRMEYE DÖNÜK
LİSE VE YÜKSEK ÖĞRENİM KURUMLARINDA
EGE TÜRKÜLERİ YOLUYLA
BAŞLANGIÇ DÜZEYİNDEKİ KEMAN TEKNİKLERİNİN
ÖĞRENCİLERE KAZANDIRILMASI VE BU YAKLAŞIMIN
KEMAN EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ**

RIZA AKYÜREK

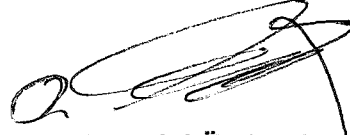
**ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALINDA
YÜKSEK LİSANS DERECESESİ İÇİN GEREKLİ ÇALIŞMALARI
YERİNE GETİREREK ONAYA SUNULAN TEZ**

Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün onayı

Prof Dr. Esengül Balcı BUCAK
Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans Derecesinde bir tez olarak gerekli çalışmalarını yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Raif GÜLCAN
Güzel Sanatlar Eğt. Blm.Bşk.

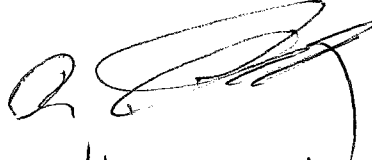
Okuduğunuz bu tezin Yüksek Lisans Derecesinde bir tez olarak onaylanması, düşüncemize göre amaç ve kalite olarak tamamen uygundur.

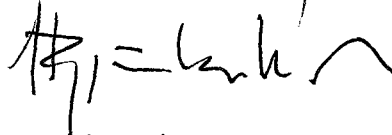
Yrd.Doç.Dr. Uğur ALPAGUT
Tez Danışmanı

Jüri Üyeleri :

Üye : Prof. Raif GÜLCAN

Üye : Prof. Feridun BÜYÜKAKSOY

Üye :Yrd.Doç. Dr. Uğur ALPAGUT

**TRABZONDA MÜZİK EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRMEYE DÖNÜK
LİSE VE YÜKSEK ÖĞRENİM KURUMLARINDA
EGE TÜRKÜLERİ YOLUYLA
BAŞLANGIÇ DÜZEYİNDEKİ KEMAN TEKNİKLERİNİN
ÖĞRENCİLERE KAZANDIRILMASI VE BU YAKLAŞIMIN
KEMAN EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ**

AKYUREK, Rıza

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Uğur ALPAGUT

Eylül 2002. 85 sayfa

ÖZET

Bu araştırma, Trabzon'da Müzik eğitimcisi yetiştirmeye dönük lise ve yüksek öğrenim kurumlarında Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması ve bu yaklaşımın keman eğitiminde kullanılabilirliğinin geliştirilmesine yönelik yapılmıştır.

Araştırma ile ilgili 20 keman öğrencisine performans testi ve anket uygulanmıştır. Gözlem formu ve performans çizelgelerini değerlendirme aşamasında 5 uzman keman eğitimcisinin görüşleri alınmıştır. Ayrıca başlangıç keman eğitiminde kullanılan tekniklerin geliştirilmesi ve pekiştirilmesine yönelik 10 Ege türküsü kemana uyarlanmıştır. Araştırma sırasında Ege türkülerinin müzikal yapılarının tespiti için 100 Ege türküsü müzikal yönden incelenmiştir.

Verilerin toplanmasından sonra frekans ve yüzdeleri alınmış, gözlem formunda öğrencilerin hedefleri ve hedef davranışları gerçekleştirilme düzeyleri tablolarla belirtilmiştir.

Verilerin değerlendirilmesi sonucunda başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazandırılmasında karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri ile Ege türkülerinin başlangıç keman eğitiminde kullanılabilirliği yönünde somut öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar kelime : Keman eğitimi, Ege türküleri

**GAINNING VIOLIN TECHNIQUES TO BEGINNER STUDENTS BY
WAY OF AEGEAN FOLK SONGS AND USING THIS APPROACH
IN VIOLIN EDUCATION IN TRABZON'S INSTITUTIONS AS HIGH SCHOOLS AND
HIGHER INSTRUCTIONS IN THE DIRECTION OF
TRAINING MUSIC EDUCATORS**

AKYUREK, Rıza

Thesis of Master of Science

Department of Music Education

Supervisor: Yrd.Doç.Dr. Uğur ALPAGUT

September 2002 85 pages

ABSTRACT

This research is made for gaining violin techniques to students in beginner level by way of Aegean Folk songs and improving the usage of this approach in Trabzon's institutions as high schools and higher instructions in the direction of training music educators.

Concercing the research, applied performance tests to 20 violin students and questionnaires to 20 violin students too. In the appraising of performance charts and observation forms, also used the opinions of 5 expert violin educator. Besides, for improving and strengthen the techniques in the begining of violin education, 10 Aegan Folk songs adjusted to violin. During the research, for determination of musical structures of Aegean Folk songs, 100 of Aegean folk songs, examind in the view of musical structure.

After collecting datums, gave their Frequency and percents and in the observation form, the levels of students in realizing targets and target behaviours expounded by comparative (pre test – last test results) Figures with graphs.

At the end of appraising datums, touched to problems of beginners in gaining violin techniques and solution offers and also improved concrete offers in the direction of usability of Aegean folk songs in the beginning of violin education.

Key word : Violin education, Aegean Folk songs

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın sağlıklı bir biçimde gerçekleşebilmesi için araştırmanın tamamında eleştiri, katkı, denetim, yönlendirme ve önerilerde bulunan, yardımlarını esirgemeyen Tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Uğur ALPAGUT'a, bilgi, birikim ve deneyimlerini esirgemeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM'e, gözlem formunun hazırlanmasında ve araştırmanın gözlem aşamasında desteğini esirgemeyen değerli meslektaşım Öğr.Gör. Şener DEMİR'e, nota yazımlarını gerçekleştiren değerli meslektaşım Öğr.Gör. M. Kayhan KURTULDU'ya, Tezin yazımını üstlenen Sayın Ahmet ŞAHİN'e, araştırma boyunca yardımlarını esirgemeyen ve bana gerekli desteği sağlayan eşim Özlem AKYÜREK'e ve moral kaynağım Canım Aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	III
TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1 Problem.....	7
1.2 Araştırmanın Amacı.....	7
1.3 Alt Problemler.....	7
1.4 Araştırmanın Önemi.....	8
1.5 Sayıtlar.....	8
1.6 Sınırlılıklar.....	9
1.7 Tanımlar.....	9

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE KAYNAKLAR

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 Araştırma modeli.....	11
3.2 Evren.....	13
3.3 Örneklem.....	13

3.4 Veri toplama araçları.....	14
3.4.1 Anketin Geliştirilmesi ve Uygulanması.....	14
3.4.2 Gözlem.....	15
3.5 Verilerin Çözümlemesi.....	16

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	17
4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	20
4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	24
4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	28
4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	36
4.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	46
4.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	50
4.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	53

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	57
----------------------------	----

KAYNAKLAR.....	61
-----------------------	-----------

EKLER.....	65
-------------------	-----------

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
3.1.1	Gözlem formunun şematik görünümü	11
3.1.2	Gerçekleşmesi beklenen hedef ve hedef davranışlar	12
3.3.1	Örnekleme oluşturan Eğitimciler ve Öğrencilerin okullara göre dağılımı	13
4.4.1	Anaçalgı keman derslerinin haftada bir saat olmasının ne ölçüde yeterli görüldüğüne ilişkin görüşlerin dağılımı	14
4.4.2	Anaçalgı keman derslerini yürüten öğretim elemanı sayısının ne ölçüde yeterli görüldüğüne ilişkin görüşlerin dağılımı	30
4.4.3	Okulda oluşturulan çalgı odalarının ne ölçüde yeterli olduğuna ilişkin görüşlerin dağılımı	31
4.4.4	kemana başlangıçta yer alan duruş-tutuş pozisyonlarını gerçekleştirme düzeylerini gösteren görüşlerin dağılımı	32
4.4.5	Keman çalmadaki fiziki uygunluğun yeterliliğine ilişkin görüşlerin dağılımı	32
4.4.6	Ders saatleri dışında haftalık ne kadar keman çalışıldığına ilişkin görüşlerin dağılımı	33
4.4.7	Başlangıç keman eğitiminde karşılaşılan problemlerin sebebinin öğrenciden kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı	33
4.4.8	Başlangıç keman eğitiminde karşılaşılan problemlerin sebebinin öğretmenden kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı	34
4.4.9	Başlangıç keman eğitiminde karşılaşılan problemlerin sebebinin kullanılan kılavuz kitaplardan kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı	35
4.4.10	Başlangıç keman eğitiminde karşılaşılan problemlerin sebebinin ders saati yetersizliğinden kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı	36
4.5.1	Bireysel çalgı eğitiminde Türk Halk ezgilerinden yararlanmanın eğitime katkılarına ilişkin görüşlerin dağılımı	39
4.5.2	Kemana başlangıçtaki temel davranışları gerçekleştirmede halk ezgilerinin kullanılmasının olumlu yönde etkilerine ilişkin görüşlerin dağılımı	40
4.5.3	Eğitimde çevreden-evrene yakından uzağa ilkelerinin eğitime olumlu yönde katkılarına ilişkin görüşlerin dağılımı	41
4.5.4	Başlangıç keman eğitiminde Türk Halk müziğinden ne kadar yararlandığına ilişkin görüşlerin dağılımı	42
4.5.5	Başlangıç keman tekniklerini kazanmada çalınan etüt ve eserlerde ne ölçüde zorlanıldığına ilişkin görüşlerin dağılımı	42
4.5.6	Başlangıç keman eğitiminde temel tekniklerin kazanılmasında çalınan etüt ve eserlerin yanında nitelikli halk müziği ezgilerinin kullanılmasının teknikleri pekiştirmede ne derece etkili olacağına ilişkin görüşlerin dağılımı	43
4.5.7	Keman eğitimi süresince düzenlenmiş, kemana uyarlanmış Ege türkülerinden ne ölçüde yararlandığına ilişkin görüşlerin dağılımı	43
4.5.8	Ege türkülerinin başlangıç keman eğitiminde kullanılabilirliği yönünde hazırlanmış etüt ve düzenlemelerin keman eğitimine ne ölçüde etki edeceğine ilişkin görüşlerin dağılımı	44

4.5.9	Türk Halk Müziğinde kullanılan komalı ses sisteminin keman eğitime olumsuz yönde yansımalarına ilişkin görüşlerin dağılımı	45
4.5.10	Keman eğitiminde Türk Halk ezgilerinden daha çok yararlanılması yönünde yapılan bilimsel araştırmaların, düzenlemelerin ve denemelerin Türk keman eğitimine katkılarına ilişkin görüşlerin dağılımı	45
4.7.1	Sevcik yay etüdü ve Alı da Verin Benim Baruduma Saçmama adlı kemana uyarlanmış Ege türküsü	52
4.8.1	Birinci hedefe ilişkin gözlem sonuçları	55
4.8.2	İkinci hedefe ilişkin gözlem sonuçları	56
4.8.3	Üçüncü hedefe ilişkin gözlem sonuçları	57
4.8.4	Dördüncü hedefe ilişkin gözlem sonuçları	57

BÖLÜM I

GİRİŞ

Toplumunu oluşturan ve kültürel kimliğe sahip olan insan, bireysel yetenekleri ve kendine özgü birikimleri ile kültürel gelişime katkıda bulunmaktadır.

İnsanın biyopsişik, toplumsal ve kültürel nitelikleri, içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel öğeler ve ilişkilerden oluşan bir ortamda oluşur, gelişir. Böyle bir çevre ve ortamda sürekli bir gelişim ve oluşum içinde oluşan insan bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarıyla bir bütündür. İnsan: Eğiten ve eğitilen bir varlıktır. Bireyin eğitimi, davranış temeline dayanır, davranış temeli üzerine kurulur ve bu davranış temeli üzerinde işler. (Uçan, 1997).

Birey yaşamı boyunca karşılaşacağı tüm evrelerde gösterdiği davranış boyutu ile toplumsal bir kişilik sahibi olmaktadır. Birey yetenekleri, özgün yapısı ve kültürel kimliği ile toplumsal gelişmeye katkıda bulunmakta, kültürel yapılanmanın çekirdeğini oluşturmaktadır. En önemlisi, birey bu özelliklerini doğumundan ölümüne kadarki süreçte yaparak, yaşayarak, öğrenerek ve gelişerek oluşturmaktadır. Toplumunu oluşturan bireyler ilkönce kendi eğitimlerini ve kazanımlarını gerçekleştirmekte, daha sonra kazanılan davranışları toplumsal değişim ve gelişimde kullanmaktadırlar. Eğitim bu bağlamda değişim çemberinin odak noktasını oluşturmaktadır.

Ertürk, eğitimi "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci" olarak tanımlamaktadır (Ertürk, 1972).

Eğitim: Bilim, teknik ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlenerek, bireyleri ve toplumları biçimlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanır. Böyle bir eğitim, bireyin biyopsişik, toplumsal ve kültürel boyutları ile bedensel, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapısıyla dengeli bir bütün olarak, en uygun ve ileri düzeyde

yetiştirmeyi amaçlar. Sanat eğitimi, bu amaca dönük eğitim sürecinin üç ana boyutundan birisidir (Uçan, 1994).

Evrensel ve ulusal boyutu ile sanat eğitiminde birey estetik gereksinmelerini, beğeni duygusunu geliştirmekte, çevresine ve topluma karşı daha duyarlı hale gelmektedir.

Sanatın görme, duyma, duyumsama, düşünme, sezme yetilerinin bütünlüğünden süzülen bir ileti olduğunu göz önünde tutarak, sanata bir nevi “görme biçimi” sanat eğitimini de “görme eğitimi” olarak düşünürsek, o zaman sanat eğitimi doğal olarak eğitimin bütünlüğü içinde yerini bulacak ve eğitimin vazgeçilmez bir parçası olacaktır (İpşiroğlu, 1998).

Sanat eğitiminde amaç: Bireye yeteneklerini geliştirme imkanı vererek, yaratıcı bir davranış bilinci oluşmasını sağlamaktır. Birey, yaratıcı yönünü geliştirerek topluma karşı var olan sorumluluklarını yerine getirir, çevresine duyarlı hale gelir ve birey olarak toplumsal gelişim ve değişimdeki görevini yerine getirmiş olur.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununda Eğitim; “toplumun değer yargılarıyla bilgi birikiminin yeni kuşaklara aktarılması, bu amaçla okul ve benzeri kurumlarda sürdürülen öğretim ve yetiştirme etkinlikleri” olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda “bireye belli bir etkinlik alanında kültürel, teknik, entelektüel, ahlaksal bilgiler kazandırmak ve bireyi herhangi bir etkinlik alanında yetiştirmek” olarak da tanımlanmaktadır. Eğitim, siyasal, psikolojik, ekonomik, toplumsal ve kültürel yönden bir bütündür. Kültür de bu bütünün bir parçasıdır. Kültür; insana özgü bilgi, inanç ve davranışlar bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Türk Milli Eğitiminin amaçlarında Eğitim, ulusal kültürümüzden merkezle evrensel kültüre katkı sağlamayı hedef göstermektedir. Bunun oluşumunda çağdaş bilim ve sanat anlayışı ön planda yer almaktadır.

Sanat, düşüncenin yada olguların beceri ve düşünce yoluyla ifade edilmesi yada iletilmesine yönelik yaratıcı insan etkinliğidir (Okatan, 1993). Sanat eğitiminin amacına ulaşmasında müziğin önemli bir rolü vardır.

Müzik eğitimi, bireyin genel ve müziksel davranışlarında kendi müziksel yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişimler meydana getirme sürecidir (Uçan, 1994).

Müzik eğitimi, aslında bir bütün olmakla birlikte çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süreç bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır (Uçan, 1990).

Kolu ve dalı, kapsamı ve içeriği, aracı ve gereci, yöntemi ve tekniği, ortamı ve düzeyi, aşaması ve süreci ne olursa olsun, müzik eğitimi temelde Genel, Özenen ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir. Genel, özenen ve mesleki amaçlı müzik eğitiminin nitelikleri, aralarında belli ortak temel noktalar bulunmakla birlikte birbirlerinden oldukça farklı özellikler göstermektedir. Bu bakımdan müzik eğitimi; "Genel müzik eğitimi", "Özenen müzik eğitimi" ve "Mesleki müzik eğitimi" olarak ayırmak ve bu ayırma göre incelemek doğru olur (Uçan, 1990).

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir "insanca yaşam" için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlar.

Günümüz genel müzik eğitiminde, daha çok müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla, haz duyup zevk alarak kullanan yada tüketen kitleler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda

bireyin müziksel bilgi, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirmek esastır. Bu durum genel müzik eğitiminde olabildiğince “çok yönlü”, “çok boyutlu” olmayı gerektirir (Uçan, 1990).

Özengen müzik eğitimi, müziğe yada müziğin belli bir dalına özengence (amatör) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel kalıtım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.

Özengen müzik eğitiminde, daha çok müziği izleyip dinleyerek tüketen ya da kullanan kitleler yerine, müziği herhangi bir maddi karşılık beklemezsizin yalnızca zevk ve doyum sağlamak için yaparak yaşayan ve bunu adeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren müzikseverler ve amatör müzikçiler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Müziksel öğrenmenin son derece kalıcı olduğu bu tür uygulamalarda, özengen bireyin ilgisi, isteği, yakınlığı ve yeteneği doğrultusunda gelişerek etkin kalıtımda bulunması ve doyum sağlaması esastır (Uçan, 1990).

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu yada dalını, o bütün, kol yada dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan yada öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin yada mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimleri kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1990).

Ülkemizde müzik alanından bütününü, herhangi bir dalını yada kolunu meslek olarak seçme eğilimi olan bireyleri yetiştiren kurumlar, müzik alanında bilimsel temellere dayalı sanat eğitimini amaçlamış ve bu yönde bireyler yetiştirmektedirler. Temeli bilim olan fakat farklı amaçlarla, değişik sistemlerde faaliyetlerini sürdüren bu kurumlar;

- Devlet Konservatuarları
- Güzel Sanatlar Fakülteleri
- Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Anabilim Dalları
- Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri
- Özel Müzik Eğitimi Kurumları

Ülkemizde müzik eğitimi en erken lise döneminde başlamaktadır. Gelişmiş ülkelerde müzik eğitimi veren kurumlarda, bireylerin çalgı eğitimine küçük yaşlarda başladığı bilinmektedir. Erken yaşta başlanan çalgı eğitimi, bireyin kas ve ruhsal gelişimi ile birlikte ilerlemektedir. Fiziki yapının uygunluğu bireyin çalgı eğitimi süresince başarıyla ilerlemesine yol açmaktadır.

Müzik eğitimi bölümlerindeki anabilim dallarından biri olan çalgı eğitimi anasanat dalı, müzik öğretmeni yetiştirmede çok önemli bir işleve sahiptir. Çalgı eğitiminden yoksun ve çalgı çalmayı bilmeyen bir müzik öğretmeni düşünülemeyeceği gibi çalgı eğitiminden yoksun genel müzik eğitimi de yetersiz kalır (Uçan, 1990).

Genel müzik eğitiminde, öğrencilerin yerel, ulusal ve evrensel müzikleri tanımlarında, bu müzikleri dinleme ve çalmaya istekli hale gelmelerinde, konserleri izleme ve izledikleri konserlerde yorumcu ve çalıcıyı eleştirebilme gücü kazanarak sergiledikleri ürünlerin ne gibi emek, sabır ve çalışma disiplini ile ortaya konulabildiğini fark edebilmelerinde, sonuçta müzikle daha yakından ve daha içten bağ kurmalarında, giderek mesleki ve özengen (amatör) müziğe yönelmelerinde çalgı eğitimi çok önemli görülmektedir (Özen, 1996).

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin vazgeçilmez öğelerinden biridir. Eğitimin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal öğelerinin tümünün sergilenebildiği bir bütünü oluşturabilmektedir. Çalgı eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarımızın tamamında ağırlıklı olarak işlevini sürdürmektedir (Yöndem, 1998).

Müzik okullarında çalgı öğretimi;

1. Ana Çalgı (Piyano, Yaylı Çalgılar, Üfleli Çalgılar, Şan)
2. Yardımcı Çalgı (Ana çalgının dışında herhangi bir çalgı ya da Şan)
3. Okul Çalgı Kümeleri (Blok Flüt, Orf Çalgıları, Org vb...)

şeklinde uygulanır. Ana Çalgı birinci sınıfın sonunda seçilir ve mezun olana kadar devam eder. Yardımcı Çalgı ise iki yıl öğretilir. Çalgı eğitiminin seçiminde istekli olma, fiziki uygunluk ve bilinçli hareket etme göz önünde bulundurulur. Ana Çalgı olarak Yaylı Çalgılar grubundan Keman seçmek isteyen bir öğrencinin ilgili öğretim elemanı ile keman çalmanın bilimsel koşullarını, fiziki durumunu (yaş, parmakların uygunluğu) ayrıntıları ile görüşmesi sağlıklı bir seçimin ön koşuludur.

Çağdaş Keman eğitiminin temel ilkeleri; çağdaş eğitimin, çağdaş Türk eğitiminin, onun boyutu olan sanat eğitiminin ve giderek müzik eğitiminin ve çalgı eğitiminin temel nitelikleri göz önünde bulundurularak şöyle belirlenebilir:

1. İnsanın doğasına (yapısına) uygunluk
2. Kemanın yapısına uygunluk
3. İnsanın doğası ve kemanın yapısı arasında uygunluk
4. Türk müziğine dayalılık
5. Evrensel müziğe açık oluşluk
6. Türkiye'nin somut koşullarıyla tutarlılık (Sun, 1969).

Çağdaş Türk keman eğitiminde birinci hedef; Ulusal kültürü evrensel değerlerle bütünleyip bilimsel açıdan keman eğitiminin gelişimine yeni boyutlar getirmek olmalıdır. Türk Halk Ezgilerinin karakteristik yapısından yola çıkılarak hazırlanan eserler, keman eğitiminde kullanılan temel teknikler ve eğitsel faaliyetlere değişik boyutlar kazandırmıştır.

Bu yaklaşımla; başlangıç keman eğitiminde hedeflenen temel davranışların kazanılmasında, bilinen ve tanıdık Türk Halk Ezgilerinin kullanılmasının

sağladığı katkılar bilimsel açıdan kabul edilmektedir. Türk Halk Ezgilerinin evrensel keman teknikleriyle bir araya getirilip uyarlanması, düzenlenmesi bilhassa başlangıç aşamasında çalgısıyla bütünleşme çabasında olan öğrenciye büyük aşamalar kazandıracaktır.

1.1 Problem

Trabzon'da Müzik Eğitimi yetiştirmeye dönük Lise ve Yüksek Öğrenim kurumlarında Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması ve bu yaklaşımın keman eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir ?

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın yapılmasındaki temel amaç; Trabzon'da Müzik Eğitimi yetiştirmeye dönük Lise ve Yüksek Öğrenim kurumlarındaki Bireysel Çalgı (Keman) Eğitimi öğrencilerine başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin Ege Türküleri yoluyla kazandırılması, başlangıç keman tekniklerinin pekiştirilmesi, geliştirilmesi ve Ege türkülerinin Türk Keman eğitiminde kullanılabilirliğine katkıda bulunarak gerekli önerilerin geliştirilmesidir.

1.3 Alt Problemler

1.3.1 Başlangıç düzeyindeki keman teknikleri nelerdir ?

1.3.2 Ege türkülerinin müzikal yapısı nasıldır ?

1.3.3 Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması hangi yollarla sağlanır ?

1.3.4 Başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılmasında karşılaşılan problemler nelerdir?

1.3.5 Başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin kazandırılmasında Türk Halk Müziği ezgilerinin kullanılmasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir ?

1.3.6 Keman eğitiminde Türk Halk Müziğinin yeri nedir ?

1.3.7 Başlangıç düzeyindeki keman etüt ve eserlerin ritmik, melodik ve armonik yönden Ege türküleriyle benzer ve farklı yönleri nelerdir ?

1.3.8 Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması ve bütün bu parametrelerden çıkan sonuçların keman eğitimine yansımaları nasıldır ?

1.4 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma betimsel ve gözleme dayalı bir araştırma olup, araştırmada elde edilecek veriler;

1.4.1 Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazandırılmasında Ege Türkülerinin kullanılabilirliğinin geliştirilmesi, dolayısıyla Halk Türkülerinin başlangıç keman eğitiminde kullanılabilirliğinin geliştirilmesi ve pekiştirilmesi yönünden önem taşımaktadır.

1.4.2 Başlangıç keman eğitiminde karşılaşılan problemlerin tespit edilmesi ve bu problemlerin çözümlenmesinde izlenilmesi gereken yöntem ve problemin çözüm aşamasına değişik bir boyut getirebilecek olan bu çalışma, Müzik Eğitimcileri ve özellikle Bireysel Çalgı Eğitimcilerinin kullanabileceği bir kaynak olması açısından önem taşımaktadır.

1.5 Sayıtlar

1.5.1 Araştırmada görüşlerine başvurulmuş Keman Eğitimcilerinin görüşleri gerçek, samimi ve içtendir.

1.5.2 Araştırma içinde uygulanan bilimsel yöntemler araştırmanın sonuçlandırılmasında yeterince uygun ve güvenilir yöntemlerdir.

1.5.3 Anket, araştırmanın amacını gerçekleştirecek verileri toplamak için yeterli olacak şekilde hazırlanmış, ankete cevap verenler samimi ve içten duygularını yansıtmışlardır.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırma; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim Dalı ve Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Bölümü ile sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Bilişsel : Zihinsel öğrenmelerin baskın olduğu alan (Sönmez, 1994)

Duyuşsal : Duyuşsal öğrenmelerin baskın olduğu alan (Sönmez, 1994)

Devinişsel : Öğrenilmiş becerilerin baskın olduğu alan (Sönmez, 1994)

Entonasyon : (Ton içtenlik, Duruluk) Sol elde notaları belirli bir sırada ve aynı zamanda da istenilen hızla, akustiğin kurallarına göre özel sayıda titreşimle yani " Duru " bir şekilde sese dönüştürmektir (Göbelez, 1996).

Konum : Kemanda duru bir ses elde edebilmek için sol elin touch (Dokunak) üzerindeki hazır hale gelmiş durumudur (Göbelez, 1996)

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE KAYNAKLAR

Alpagut'un (2001) Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Türk Halk Ezgilerinin Kemana uyarlanmasıyla Keman Eğitimi yoluyla Müzik öğretmenliği Eğitimine yansıtılabilirliği" adlı doktora tezi Keman Eğitiminde Türk Halk Ezgilerinin kullanılabilirliği açısından incelenmiştir.

Büyükkaksoy (1997), " Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler " adlı kitabında, Keman öğretiminin temel faktörleri, sol el hareketleri, sol el, kol, bilek ve parmak durumları, sağ elde temel hareketler ve yay teknikleri anlatılmıştır.

Göbelez (1996), " Çalgılar Dünyasından Keman " adlı çalışmasında, yaylı çalgıların tarihçesi ve gelişimi, keman yapımcıları, dünyada oluşan keman ekolleri, kemanda kullanılan yay teknikleri ve kemanda ses üretme yöntemlerini incelemiştir..

Uçan (2001), " Keman Eğitimi için Özgün Parçalar " adlı kitabında, Keman eğitimi için başlangıç düzeyinden ileri seviyelere kadar adım adım keman eğitimini için özgün etüt ve eserlere yer vermiştir.Ayrıca Keman Eğitiminin başlangıcından itibaren ileri seviyelere kadar her evresinde, kemana uyarlanmış halk türkülerine de yer vermiştir.Uçan'ın bu eseri Keman Eğitiminde Halk Müziğinin kullanılabilirliği yönünde incelenmiş, örnek eserler irdelenmiştir.

Günay ve Uçan (1975-76-77) "Keman-I,II,III, Mektupla Yükseköğretim " adlı eserlerinde, başlangıçtan itibaren mektupla keman eğitimini sağlamaktadırlar. Adı geçen üç eserde kemanda sağ el-sol el durumları, temel yay teknikleri, kemanda kullanılan pozisyonlar, örnek etüt ve eserlere yer verilmektedir.

Yöndem (1998), Doktora Tezinde Türkiye'deki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü kaynaklı Eğitim Müziklerinin öğretiminde ve seslendiriminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerini incelemiştir.Araştırmada öğrencilere uygulanan gözlem ve uygulanan teknikler ve gözlem formunun oluşturulması incelenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

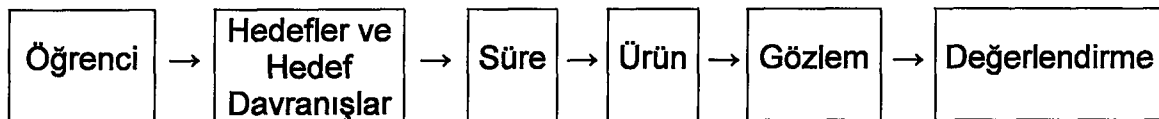
Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmada kullanılan evren,örneklem ve veri toplama araçlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma gözleme dayalı betimsel bir araştırmadır. Araştırma tarama modelindedir. Araştırmada başlangıç aşamasında keman eğitiminde kullanılan temel yay teknikleri ile ilgili karşılaşılan problemlerin saptanması ve keman eğitiminde halk türkülerinden yararlanmanın yansımalarını belirlemek amaçlı Trabzon ili Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü 1.sınıf keman öğrencilerine ve K.T.Ü Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Anabilim dalı 1.sınıf keman öğrencilerine bir anket uygulanmıştır. Ayrıca kemana uyarlanmış ve içerisinde başlangıç düzeyinde öğretilen temel yay tekniklerinin yer aldığı Ege türkülerinin seslendirimine ilişkin performanslarının belirlenmesi amacıyla bir gözlem formu uygulanmıştır. Öğrencilere verilen kemana uyarlanmış Ege türküleri on beş günlük bir çalışma süresinden sonra gözlem yoluyla değerlendirilmiş, hedef ve hedef davranışları gerçekleştirme düzeyleri saptanmıştır.

Trabzon A.G.S.Lisesinde görev yapan 2 çalgı eğitimi öğretmeni ve K.T.Ü Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Anabilim dalında görev yapan 3 bireysel çalgı eğitimi (keman) öğretim elemanı ile görüşmelerde bulunulmuş, gözlem formunun oluşumu , gelişimi ve uygulanması aşamasında ilgili öğretim elemanları ile işbirliği içerisinde araştırma yürütülmüştür. Öğrencilere uygulanan ankette yer alan sorular ilgili öğretim elemanlarına da uygulanmış ve elde edilen bilgiler araştırmanın bulgular kısmında belirtilmiştir.

Çizelge 3.1.1 Gözlem formunun şematik olarak görünümü.

Çizelge 3.1.2 Gerçekleşmesi beklenen hedefler ve hedef davranışlar

I. Hedef;

“Kemana uyarlanmış Ege türkülerini doğru ve temiz çalabilme”

Davranışlar

1. Ezgiyi ritimsel öğelerine uygun olarak çalma
2. Ezgiyi müzikal yapısına uygun olarak çalma
3. Ezgiyi oluşturan sesleri doğru ve temiz çalma
4. Ezgiye bütün olarak hakim olma

II. Hedef;

“Temel yay tekniklerini kullanabilme”

Davranışlar

1. Ezgideki Legato (bağlı) kısımları doğru çalma
2. Ezgideki Staccato (sektirme) kısımları doğru çalma
3. Ezgideki detache (ayrık) kısımları doğru çalma
4. Ezgideki Martele (çekiçleme) kısımları doğru çalma

III. Hedef;

“Kemana uyarlanmış Ege türkülerini yorumlayabilme”

Davranışlar

1. Kemana uyarlanmış Ege türkülerini özgün yapısına ve karakterine uygun olarak çalma
2. Kemana uyarlanmış Ege türkülerini vibrasyon ve yay kullanımları ile yorumlama
3. Kemana uyarlanmış Ege türkülerini müzikal yapısına ve ritmik özelliklerine uygun olarak yorumlama

IV. Hedef;

“Kemana uyarlanmış Ege türkülerini çalmaktan hoşlanabilme”

Davranışlar

1. Kemana uyarlanmış Ege türkülerini çalmaktan haz duyma
2. Kemana uyarlanmış Ege türkülerini dinleti, konser ve benzeri etkinliklerde çalmayı isteme

3.2 Evren

Araştırmanın evrenini, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim Dalı, Anadal Keman öğrencileri ve Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Bölümü, Keman öğrencileri oluşturmaktadır. Ayrıca araştırmada kemana uyarlanmış tüm türkü kaynaklı eğitim müziklerine ilişkin eserler de araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

3.3 Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim dalında 2001-2002 öğretim yılında öğrenim gören 10 birinci sınıf anadal keman öğrencisi ve Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Bölümünde 2001-2002 öğretim yılında öğrenim gören 5 birinci sınıf keman öğrencisi ve 5 ikinci sınıf keman öğrencisi olmak üzere toplam 10 keman öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim dalında 2001-2002 öğretim yılında eğitim-öğretim faaliyetinde bulunan 3 keman eğitimcisi, Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Bölümünde 2001-2002 öğretim yılında eğitim-öğretim faaliyetinde bulunan 2 çalgı eğitimci oluşturmaktadır.

Çizelge 3.3.1 Örnekleme oluşturan öğrenciler ve eğitimcilerin buldukları okullara göre dağılımı.

Okullar	Öğrenci Sayıları	Yüzde Dağılımları	Uzman Eğitimci Sayıları	Yüzde Dağılımları
KTÜ FATİH EĞİTİM FAKÜLTESİ	10	% 50	3	% 60
TRABZON A.G.S.L.	10	% 50	2	% 40
TOPLAM	20	% 100	5	% 100

Çizelge 3.3.1'e göre Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim dalı öğrencilerinin toplam oranı % 50, Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin toplam oranı % 50, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, uzman eğitimci toplam oranı % 60, Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi uzman eğitimci toplam oranı % 40 dir.

3.4 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak kaynak tarama, anket uygulama, gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın gözlem boyutunda öğrencilerin düzeylerine uygun olarak düzenlenmiş keman eserlerini çalabilmelerine ilişkin düzeylerinin belirlenmesi amaçlı bir gözlem formu uygulanmıştır. Gözlem formu, hedeflere ve hedef davranışlara ulaşılabilirlik düzeyi ile değişmelerin saptanmasına yönelik düzenlenmiştir.

3.4.1 Anketin Geliştirilmesi ve Uygulanması

Gözlem için, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Anabilim Dalındaki 3 keman öğretim elemanı (bireysel çalgı eğitimi, öğretim görevlisi) ve 10 birinci sınıf bireysel çalgı (keman) eğitimi öğrencisi ile Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümünden 2 çalgı eğitimcisi (keman ve viyola öğretmeni) ve 5 birinci sınıf ile 5 ikinci sınıf keman öğrencisi seçilmiştir.

Gözlem formunun oluşumu ve geliştirilmesinde uzman görüşlerinden yararlanılmış, daha önce bu yönde yapılan çalışmalardan örnekler incelenmiştir. Gözlem formunun oluşturulmasında ve uygulamasında Trabzon A.G.S.L müzik bölümünde ve K.T.Ü Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Ana bilim dalında görevli toplam 5 bireysel çalgı eğitimi öğretim elemanları ile işbirliği içerisinde çalışılmıştır. Ayrıca ilgili öğretim elemanlarının araştırma hakkındaki fikir ve görüşleri görüşme tekniği yoluyla alınmıştır. Gözlem formunda ilgili öğretim elemanları ve uzman

görüşleri doğrultusunda 4 hedef ve 13 hedef davranış geliştirilmiştir. Gözlem formundaki hedefler ve hedef davranışlar başlangıç keman eğitimine kazandırılmak istenen davranışları, kemana özgü temel davranışları ve halk müziğine ilişkin müzikal öğeleri içermektedir.

Uzmanlar eşliğinde gözlemden bir saat önce öğrenciler bir araya getirilmiş, araştırma hakkında açıklamalar yapıldıktan sonra uygulama parçası olan **“Karşılama”** adlı kemana uyarlanmış Ege türküsü verilmiştir.

3.4.2 Gözlem

Bu araştırmada Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik performans testinin uygulanmasında gözlem tekniğinden yararlanılmıştır. Bu yönde daha önceden yapılan araştırmalar ve uzman görüşlerinden faydalanılarak hazırlanan gözlem formu duyuşsal ve devinişsel davranışları içermektedir.

Yapılan gözlem sonucunda öğrencilerin daha önceden belirlenen hedefler ve hedef davranışlara ulaşabilme düzeyleri gözlem formunda beşli dereceleme göre yapılmıştır (tamamen, çok, kısmen, az, çok az). Gözlem formunun değerlendirilmesinde ise bu derecelendirme; tamamen (5), çok (4), kısmen (3), az (2) ve çok az (1) olmak üzere sayısal verilere dönüştürülmüştür.

Gözlem 5 uzman araştırmacı tarafından sistematik olarak yapılmıştır. Uygulama parçası öğrencilere bir kez çalınmış, bir saat sonra öğrenciler uzmanlar tarafından gözlemlenmiştir. Daha sonra öğrencilerin her birine başlangıç keman tekniklerini, hedef ve hedef davranışları kazandırmayı amaçlayan kemana uyarlanan Ege türküleri verilmiş ve 15 gün sonra belirlenen hedefler doğrultusunda uzmanlar eşliğinde gözlem yapılacağı açıklanmıştır. Araştırmada kemana uyarlanmış 10 Ege türküsü yer almaktadır. Uyarlanan türkülerin müzikal analizleri ve başlangıç keman tekniklerinin kullanılmasında uzman eğitimcilerin görüşleri alınmıştır.

3.5 Verilerin Çözümlemesi

Gözlem formu ile elde edilen verilerin çözümlemesinde uzman kişilerin görüşleri alınmıştır. Elde edilen sayısal verilerden anlamlı sonuçlara ulaşabilmek için bir takım istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlemelerinde bilgisayar uzmanı kişilerden yardım alınmıştır. Keman öğrencilerinin belirlenen hedef ve hedef davranışları gerçekleştirme düzeylerinin belirlenmesi amacıyla verilerin yüzde ve frekansları alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Başlangıç düzeyindeki keman teknikleri nelerdir?

Kemanı doğru ve en iyi şekilde çalabilmek için gerekli olan davranışları kazanmak gerekir. Keman, sevgi ile tınlar, sevgi ise emek ve uğraş ile beslenir. İyi bir keman icracısı olabilmek için öncelikle kemanda sağ el ve sol el temel davranışlarını yerine getirmek gerekir. Kemana başlangıç düzeyinde öğrenilmesi gereken yay teknikleri, kemanda müzikal ifadeler için önem taşımaktadır. Başlangıç düzeyindeki yay teknikleri, uygulama tarzı ve yayın kullanılması ile ilgili açıklamalar aşağıda belirtilmiştir.

4.1.1 Legato Tekniği

Legato kelimesi İtalyanca “kesintisiz, bağlı” anlamına gelir. Bir yada birkaç sesi aynı anda kesintisiz ve birbirine bağlı çalınmasına ve değiştirimi belli olmayan yay kullanım şekline denir. Legato yay kullanımında, notaların sürelerine göre yayın eşit ve orantılı olarak dağıtılması önemlidir. Legato çalmanın ön koşulu; yayın her bölgesinde (üst, orta, alt) kesintisiz ve net yay değişimi sağlamak, bağlı çalmak ve tel değiştirmelerde pürüzsüz ve müzikal ses elde etmek sayılabilir.

Legato çalmada iki temel sorunla karşılaşılmaktadır. Bunlardan ilki sol eldeki parmakların değişimi ile ilgili, ikincisi de tellerin değişimi ile ilgilidir. Parmak değişimi sorununun çözümünde dikkat edilmesi gereken yay ile sol elin yaptıklarının karşılaştırılmasıdır. Parmaklar yerinde ve eşit, yay ise seslere eşit bölünmüş olmalıdır. Topuğun yakınlarında yada yayın alt kısmında yapılan tel geçişleri en zor geçişlerdir. Bunun için yayın alt kısmında

yapılacak geçiş çalışmalarına daha çok önem verilmelidir. Topuğa yakın kısımlarda, parmak hareketlerinin yanı sıra ön kol dönüş hareketi de uygulanır. Elin bilek eklemindeki bu hareket yayın ucuna doğru gelindiğinde yerini başka harekete bırakır. Keman eğitiminde legato kontrolünün gerçekleşmesi; yayın paralelliği, yayın yönünün değiştirilmesi ve tonda eşitlik öğelerine bağlıdır (Fayez, 2001).

4.1.2 Staccato Tekniği

Türkçe karşılığı sektirmek, sıçratmak anlamına gelir. Yaya uygulanan suni bir basınçla yayın telle sürekli teması sağlanır. Her alınıştan sonra uygulanan basınç azaltılır. Her ne kadar Martele Yay Tekniğinin yayın küçük bir bölümünde yapılanı gibi görünse de Marteleden daha hızlı, daha etkili ve daha müzikal anlamlar ifade ettiği için keman eğitiminde kazanılması gereken tekniklerin başında gelir (Göbelez, 1996)

Büyükaksoy'a göre staccatonun yapılmasında iki zorluk vardır. Biri hareketin kendisi, diğeri de tel değişimleriyle sol el parmaklarındaki eşgüdümlerdir. Bunlar ayrı ayrı özömlenmelidir. İlk önce sağ eli kontrol altına almak için bir tek sesle çalışılır, sonra hareketin sayısı artırılır. Hareket çalışmaya başlayınca sol el parmak değişimleri gösterilir. Daha sonra dizi ve arpej çalışmaları eklenebilir. Burada yayı iterken yapılan staccatoda alçalan dizilerin, yükselen dizilerden kolay yapılabildiği, yayı çekerken de yükselen dizilerin kolay, alalanların ise zor yapıldığı fark edilecektir. Orta hızlarda koldaki gerilim yöntemi kolaylık sağlar. Bazı kemancıların yana hareketi ile beraber bileğin serbest hareketiyle kolaylıkla Staccatoyu yapar. Bazıları n kol hareketiyle, bazıları da parmakların dikey hareketiyle bunu zer (Büyükaksoy, 1997).

4.1.3 Detache Tekniği

Türkçe karşılığı ayırık, bağısız, küçük parçalara bölünmüş anlamına gelir. Bu teknikte yayı her sürüşte bir sonra çalınacak sese kadar basınç aynıdır. Her bir kıyılmış, bölünmüş parçalarda sesler temiz ve pürüzsüz olmalıdır. Bir önceki ses, bir sonraki ses çalınana kadar devam eder. Ama bu sesler birbirine bağı değildir. Detache yayın en küçük parçasından yayın bütününe kadar her bölgesinde uygulanabilir. Bu uzunluk ya da kısalık çalınan eserde istenilen ifadeye göre değışebilir.

Catherin'e göre Detache çeşitleri aşığıdaki gibidir.

1. Düz Detache (Grand Detache)

Topuktan uca kadar her notada tam yay kullanımı ile yapılır. Yayın her hareketinin kesinlikle eşığe paralel olmasına dikkat edilmeli ve onaltılık notalar olabildiğince çabuk çalınmalıdır. Suslar arasında yay hareketsiz ve tel üzerinde beklemeli, kesinlikle süresinden önce hareket ettirilmemelidir. Tel değıştirmeler, suslar sırasında ve yay kaldırılmadan yapılmalıdır.

2. Basit ya da Geniş Detache (Detache Soutenu Au Chantan)

Topuktan uca kadar, sesin aynı gürlükte oluşuna dikkat edilerek ve yayın ucuna doğru arka koldan kuvvet alarak basıncın artırıldığı yay şeklidir. Yay değıştirmeler kesintisiz yapılmalı, buna özellikle topukta dikkat edilmelidir. Yay değıştirme tel ya da parmak değıştirme ile aynı anda olmalıdır. Bu, bileğin esnekliği ve topuğa erişmeyi mümkün kılacak parmakların toplanmasıyla olur.

3. Canlı ya da ön kol Detache'si (Detache Vit Au D'avant-Brau)

Yayın ortası ile ucu arasında, yayın yaklaşık olarak 1/3'ü ile yapılan Detache şeklidir. Bir notadan diğerine geçerken kesintisiz sonorite gerekir. Yay kullanımı ön kolun hareketi ile elde edilir. Özellikle tel değıştirmelerde yay tutuşu, bileğin esnekliğini engellememelidir. İyi ve tonlu bir ses elde etmek için yay kılları tele yapışık olmalı, yay her nota üzerinde süresi kadar uzatılmalıdır. (Fayez, 2001)

Detache yay tekniğinde, yukarıda sözü edilen çeşitler beraber kullanılabilirdiği sürece her birinin karakter farkı daha iyi ortaya çıkar. Bu tekniğin yayın neresinde ve hangi kısalık veya uzunlukta kullanılacağı besteciye, eserin yazıldığı döneme ve karakterine göre belirlenir. İyi öğrenilmiş ve kontrol altına alınarak yapılan bir Detache, kendisini takip eden diğer tekniklere geçiş yapma ve bunları uygulamada önemli bir temel oluşturur (Fayez, 2001).

4.1.4 Martele Tekniği

Türkçe karşılığı kısa, güçlü ve sert şekilde, aksanlı, vurgulamak anlamına gelir. Bu yay şekline (Detache Sec de) sert ve kuru Detache denmektedir. Uygulamadaki sert ve güçlü etki çekiç ile bir cismi dövmeyi, ezmeyi andırır. Kemanda kısa, sert ve vurgulu bir ifade istenildiğinde martele kullanılır. Martele yapılırken yay hareketinden önce ilk olarak sağ el işaret parmağına basınç uygulanmalı, sonra sol elde tele yapılan basınç, yayın canlı, çabuk, akıcı ve esnek hareketi ile birlikte ortadan kalkmalı ve en son olarak da yayın telde gıcirtısız kalması ve bu sırada yayın yeni hareketi için yaya basınç verilmesi gerekir. Martele tekniğini pekiştirmek için yayın dibinde, ortasında ve ucunda çalışmalar yapılmalıdır. Ancak martele tekniği uygulamada genelde yayın ağırlık noktası ve uç bölgesi kullanılır. (Fayez, 2001)

4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ege türkülerinin müzikal yapısı nasıldır?

Halk türküleri; kaynağı tamamen halkın öz benliğine dayanan, toplumun her türlü yaşamsal faaliyetlerini yansıtan, halkın ortaklaşa ortaya çıkardığı sözlü ya da sözsüz ürünlerdir. Halil Atılğan'a göre halk türküleri; toplumumuzun aynasıdır. Toplumun sevincini, kederini, acısını, aşkını, yiğitliğini, gurbeti ve birçok unsurları bünyesinde barındıran toplumun duygu ve düşüncelerini dile getirme aracıdır. Mehmet Özbek'e göre türkü teriminin kaynağı "Türk" sözcüğüdür. Halk türküleri Türk halkının ortaklaşa yarattığı sözlü ya da ezgili ürünlerdir. Cahit Öztelli'ye göre halkın ortak malı olan bir edebiyat türüdür

halk türküleri. Ağızdan ağıza dolaşan, kuşaktan kuşa aktarılan sözlü edebiyatı en güzel aktaran türkülerdir. Eflatun Cem Güney'e göre halk türküleri halkın ortaklaşa yarattığı sözlü verimlerdir.

Ege yöresi türkülerinin karakteristik yapısında diğer yörelere göre ritimsel genişlik, ağırlık ve görkemlilik hakimdir. Ege yöresi türküleri başlıca şu türlerden oluşmaktadır:

Zeybekler
 Bengiler ve Semahlar
 Gurbet Havaları
 Ege Kadın Ağız Türküleri ve Oyun Havaları
 Ninniler
 Ağıtlar
 Maniler
 Kına Havaları
 Gelin Karşılama

Yukarıda ismi geçen Ege türkülerinin seslendirilmesinde sıkça kullanılan çalgılar ise; Davul, Zurna, Sipsi, Bağlama, Cura, Üç Telli, Kaval, Kabak Kemane, Darbuka (Dümbelek), Çömlek, Kaşık ve Zilli Maşa, Ud, Cümbüş, Keman ve Klarnet ve benzeri çalgılar kullanılmaktadır.

Ege yöresine özgü ezgiler, genel tempo ağır aksak ya da orta hızda, dört zamanlı (9/2, 9/4, 9/8, 9/16), ezgisel dizilişi yan yana, inici-çıkıcı dizilerden oluşan, melodik yönden zengin bir yapıya sahiptir. Özellikle ağır aksak zeybek ve bengi oyun ezgilerinin görkemli ve ağır seslendirmek ve çalmak gerekir. Ezgisel yapı ve oyun biçimi yönünden zeybekler ve bengiler Ege yöresi kültürünü tam olarak yansıtmaktadır.

Zeybekler, kendi içerisinde oyun şekli, müzikal yapısı, ritmik yapısı bakımından çeşitli gruplara ayrılmaktadır. Halil Oğultürk'ün zeybek oyunları üzerine yaptığı araştırmalarda zeybeklerde şu türler ortaya çıkmıştır:

- a) Tek oynanan zeybekler
- b) İkili ya da dördlü oynanan zeybekler
- c) Altı ya da daha fazla kişilerle oynanan zeybekler
- d) Yalnız erkekler tarafından oynanan zeybekler
- e) Yalnız kadın ve kızlar tarafından oynanan zeybekler
- f) Karma (kadın-erkek) gruplar tarafından oynanan zeybekler
- g) Bir yuvarlak (çember) üzerinde oynanan zeybekler
- h) Bir dizi ya da karşılıklı iki dizi üzerinde oynanan zeybekler
- i) Ağır ritimde oynanan zeybekler
- j) Yürük (hızlı) ritimde oynanan zeybekler
- k) Türkü söylenerek oynanan zeybekler
- l) Davul-zurna eşliğinde oynanan zeybekler
- m) Klarnet (gırnata), boru, davul, keman, cümbüş vb... sazlar eşliğinde oynanan zeybekler
- n) Bağlama-cura, kaval, sipsi eşliğinde oynanan zeybekler
- o) Kaşıkla oynanan zeybekler
- p) Çift zurna, tek ya da çift davul eşliğinde oynanan zeybekler

Kendini dini etkilerden kurtarmış, ritim ve ezgiyi birleştirmiş olarak değişikliğe uğramış ve zamanla çok sesli kurallara uygun ve ulusal bir nitelik alan zeybek müziği yaşadığı çevreyi, yiğitliği, sevgiyi, doğayı, karşılaştığı tüm toplumsal olayları işlemiştir. Çalınıştta tek sesli gibi görünse de müzikal anlamda çok seslidir. Bir zurna ana ezgiyi çalarken, diğer bir zurna karar sesini tutmakta, bazen bir başka zurna da karar sesinin beşlisini yada oktavını tutarak değişik renk ve tını ile ezgiyi zenginleştirmektedir. Zeybek müziğinin tek davul ve tek zurna ile çalındığına pek fazla rastlanmaz. Genelde iki davul, iki yada dört zurna kullanılır. Eğer davul yada zurnaların sayısı artırılmak istenirse çifter çifter artırılır. Bunun sebebinin müzikalite ve armonik yönden olduğu yargısına ulaşılabilir.

Zeybekler bağlama eşliğinde seslendirilirse armoniyi oluşturmak için bağlamanın en alt teli karar sesini sürekli duyurur, ana ezgi orta ve üst teller

yardımı ile seslendirilir. Bağlama da zeybek çalmanın en önemli özelliği; zeybek müziğinin kendine özgü tavrını kullanmaktır. Bağlamada sağ el tekniği olan “Tavır” tezenenin (mızrabın) tellere seri biçimde çarptırılması ile elde edilen müzikal etkidir. Zeybek müziğine has “Zeybek Tavrı” bağlama eğitiminde sıkça kullanılan bir tekniktir.

Zeybekler, dokuz zamanlı (9/2, 9/4, 9/8, 9/16) aksak ölçülerden oluşurlar. Tartım ve hız bakımından zeybekleri iki grupta toplamak mümkündür. Bunlar;

1. Ağır Zeybekler: Genelde ritim yönünden ağır ve görkemli olan zeybeklerdir. 9/2’lik ve 9/4’lük kalıplardaki ağır zeybeklerin oyunları da ağırdır. Aydın ve çevresinde sıkça görünen zeybek çeşitleridir. Başlangıçta serbest bir giriş kısmı yer alır. Çalgılar bu kısmı çalarken oyuncular da “gezinme” denilen oyuna hazırlık bölümünü oynarlar. Daha sonra ikinci bölümde müzik, oyun ve ritimle birlikte zeybek, ölçülü ezgi eşliğinde devam eder.

2. Hızlı (Yürük) Zeybekler: Çalınış ve oyun bakımından hızlı tempoda olan zeybek türlerine denir. 9/8 ve 9/16 kalıbındaki zeybekler yürük zeybekler grubundandır. Kaşıklı zeybekler, kadın zeybekleri ve teke yöresi zeybekleri hızlı oynanan ve hızlı çalınan zeybeklerdendir.

Ege bölgesi türkülerinde görülen en önemli benzerlik ritimsel bütünlüktür. Genelde 9 zamanlı aksak ritimlere rastlanmaktadır. TRT Halk Müziği Repertuarından seçilen 100 Ege türküsü üzerinde yapılan incelemelerde şu sonuçlar elde edilmiştir;

- İncelenen 100 Ege türküsünün 37 tanesi 9/4’lük, 32 tanesi 9/8’lik, 19 tanesi 9/2’lik, 4 tanesi 9/16’lık, 6 tanesi 2/4’lük, 2 tanesi 4/4’lük olarak tespit edilmiştir.
- İncelenen 100 Ege türküsünde genellikle ezgiler karar sesinden ya da karar sesinin beşlisinden başlayıp çıkıcı bir özellik göstermekte, dördüncü veya beşinci derecesinde birinci tema tamamlanmaktadır. İkinci tema inici özellik göstererek karar sesinde parça son bulmaktadır.

- İncelenen 100 Ege türküsünün 94 adedi bir oktav içerisinde seyrir göstermekte, geri kalan 6 eser oktavı bir beşli aşmaktadır.
- İncelenen 100 Ege türküsünde; ayrılık, kahramanlık, ölüm, haksızlık, hasret, kavuşma, yiğitlik, yoksulluk, zulüm, kader, gelin-damat, gelin-kaynana, sevgiliye serzeniş, ağaya ve haksızlığa karşı duruş ve benzeri temalar işlenmiştir.
- İncelenen 100 Ege türküsünde, genelde Kerem, Garip, Bozlak, Müstezat, Nikriz ve Karcıgar makamlarına rastlanmıştır.

4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması hangi yollarla sağlanır ?

Uçan'a göre, keman eğitiminin gerçekleşebilmesi için ; öğrenci, öğretici, araç ve gereç, ortam, amaç vb. faktörlerin gözden geçirilmesi ve hazır hale gelmesi gerekmektedir. (Uçan, 1976)

Eğitimin tanımından yola çıkarak çalgı eğitimi yada keman eğitimi; bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme ve gelişme meydana getirme süreci olarak tanımlayabiliriz. Bireyin çalgı becerisini, yeteneğini belirli hedefler doğrultusunda geliştirme ve yeni davranışlar kazandırma süreci olarak da tanımlayabiliriz. Bireyi geliştirmek ya da becerisini, yeteneğini arttırmak, ilerletmek için, davranış kazandırmak için kısaca bireyin eğitimi için aşağıdaki faktörlerin zincirin birbirine bağlı halkaları gibi birbirlerini tamamlamaları gerekmektedir. Bunlar;

a) Öğretmen (Keman eğitimcisi); Eğitimin gerçekleşebilmesi için en önemli faktörlerden birisi; davranış kazandıracak, hedefleri, amaçları, ilke ve yöntemleri saptayacak bir uzman kişinin, eğitici bireyin var olması gerekir. Bireysel çalgı eğitimi öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde şu sonuçlar saptanmıştır; Eğitimci, ilk önce eğitsel faaliyetleri gerçekleştireceği alanı, dalı, kolu çok iyi analiz etmeli, kendini o alanda varolan bilgi ve

becerilerle donatmalıdır. Eğitimi gerçekleştirecek kişinin sadece bilgili olması bulunduğu alanla ilgili gerekli donanıma sahip olması, eğitimin gerçekleşebileceği yargısını oluşturmamaktadır. Önemli olan, eğiticide var olan bilgi ve donanımı öğiteceği birey yada bireylere aktarabilmesi, kazandırabilmesidir. Bilgi ve beceriler, paylaşıldıkça çoğalan ve değerini katlayan olgulardır. Başlangıç düzeyindeki keman eğitiminde gerekli tekniklerin kazandırılmasında keman eğitimcisinin çok yüklü sorumlulukları vardır.

Keman eğitimcileriyle yapılan birebir görüşmelerde, eğitimcilerin bilgi birikimleri ve çalışma deneyimleriyle oluşturdukları fikirleri ve eğitsel yöntemleri saptanmıştır. Eğitimcilerin bazı görüşlerine göre; Keman eğitimcisi ilk önce kişiliği ile sağlam, güvenilir, kendinden emin olmalı, öğreteceği bireyi bu özellikleriyle rahatlatabilmelidir. Öğrenci, öğreticinin yanında kararlı, istekli ve hevesli olmalıdır. Keman eğitimcisi çalgısına hakimiyeti ve çalgısal becerileriyle öğrencisini heveslendirmeli ve çalgısını sevdirebilmelidir. Keman eğitimcisi, belirlediği hedefler ve hedef davranışları kazandırmada kullandığı etüt ve eserleri önce kendisi örneklemeli, öğrenciyi taklit etmeye, aynısını gerçekleştirebilmeye güdülemelidir.

b) Öğrenci; Trabzon'da Müzik eğitimcisi yetiştirmeye dönük Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü ve Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitimi Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim Dalında Öğrenim gören keman öğrencilerine uygulanan anketten elde edilen bulgulara göre; Keman eğitiminin gerçekleşebilmesi için öğrenci, ilk etapta kemana seyerek, heveslenerek, isteyerek ve fiziksel uygunluğunu gözden geçirerek seçmelidir. Müzik eğitiminde çalgı seçiminin bilinçli yapılmasının eğitimde başarıyla çok yakından ilgisi bulunmaktadır. Fiziki duruma uygun çalgısının olması, öğretici-öğrencinin hazır bulunuşluğu, eğitimin başlaması demektir. Öğrenci, keman eğitimini sevgi, disiplin, zamanı iyi ve doğru kullanma ilkesi ile başlamalıdır. Başlangıçta gerçekleşmesi beklenen davranışları sıkça ve sabırla, hiç yılmadan sürekli tekrarlamalıdır.

Anket sonucunda elde edilen bulgular ve keman eğitimcilerin görüşleri ışığında, keman eğitiminde bir önceki öğrenilen davranış, bir sonraki davranışın başlangıcını ve temelini oluşturduğu yargısını düşünürsek, öğrenci çalışmalarını düzenli ve disiplinli bir şekilde gerçekleştirmelidir. Keman eğitiminde beceriler sık tekrarlarla kazanılmaktadır. Öğrenci, çalgısında kazandığı davranışların nedenlerini ve sonuçlarını sorgulamalıdır. Öğrenci, keman eğitiminde en zor aşamanın başlangıçtaki temel tekniklerin (sağ el ve sol el teknikleri) kazanılması olduğunun bilincine varmalıdır. Bu yaklaşımla öğrenci keman eğitimini; sevgi, yetenek, çalışmak, mantık, hedef çizgisine oturtmalı ve bu çizgi doğrultusunda amacına ilerlemelidir.

c) Ortam;Anket ve görüşmelerden elde edilen bulgular ışığında, keman eğitiminin düzenli ve sağlıklı bir şekilde devam etmesi için öğrenmenin gerçekleşeceği ortamın, yerin, mekanın önemi büyüktür. Eğitimin yapılacağı ortamın (sınıf, çalışma odası, derslik, sahne vb...) dersin yapısına uygun olması, hijyenik kurallara uygun olması, çalgı eğitimi için gerekli donanımlara sahip olması gerekmektedir. Ortamın eğitimin bir parçası olduğu düşünülürse, hem eğitimci hem de öğrenci tarafından beğenilir, benimsenir ve yeterli araç-gereci bünyesinde bulundurur şekilde hazırlanmalıdır.

d) Araç;Yapılan görüşmelerde çalgı eğitimcilerinin savunduğu ortak fikir, keman eğitiminin sağlanabilmesi için ilk önce iyi ve uygun araçların hazır bulunması gerekmektedir. Keman, öğrencinin fiziki durumuna göre ve mümkün olduğunca çalgıdan anlayan kılavuz bir kimse eşliğinde temin edilmeli, denenmeli ve öğrenci-kılavuz kişi tarafından beğenilip benimsendikten sonra sahip olunmalıdır.

Keman eğitimcilerinin görüşleri ve anket sonuçlarına göre; öğrencinin parmak ve kol uzunluğuna-kısalığına göre kemanın yarım, çeyrek yada tam olmasına karar verilmelidir. Öğrencinin fiziki durumu, kemanın boyutu kadar yay uzunluğunu da etkilemektedir. Kemanın boyutuna uygun yay seçilmeli ve öğrencinin rahat kullanımı sağlanmalıdır. Keman ve yayın dışında gerekli araçlar; kemanın omuzda daha sağlam ve daha rahat tutulması, düzgün ve

temiz çalınması, kemanın yere paralel olması gibi etkenleri düzenleyen keman yastığının bulundurulması gerekmektedir.

Keman çalmayı gerçekleştirme aşamasında kullanılan etüt ve eserleri çalışma sırasında nota sehпасı gerekmektedir. Kemanın omuza doğru ve düzgün yerleştirildiğini, yayın eşiğe paralel biçimde kullanıldığını ve parmakların konumlarını kontrol etmek amacıyla keman eğitiminde ayna da araç görevi görmektedir. Kemandan temiz ses elde etmek için, tel ile yay kılları arasındaki hava boşluğunu en aza indirmek için, yayı tellere sağlam tutturmak için reçine kullanılmaktadır. Reçine, keman çalmaya başlamadan önce yaya sürülmeli ve daha sonra keman çalmaya başlanmalıdır.

Bunların dışında kemanın akort edilmesinde kullanılan diyapazon, akort düdüğü, metronom vb... araçların keman eğitimi süresince temin edilmesi gerekmektedir.

e) Amaç; Bireysel çalgı eğitimcileriyle yapılan görüşmelerde Keman eğitiminin amacı konusunda şu görüşler belirtilmiştir. Keman eğitiminin en önemli odak noktasını amaçlar oluşturmaktadır. Eğitimin gerçekleşmesi için bir amaca yönelik olması şarttır. Bilimsel temellere dayalı bugüne kadar oluşturulan amaçlar, keman eğitimcisi tarafından gözden geçirilmeli, güvenilir ve geçerli olanlar benimsenmelidir. Öğrenciye her verilen etüt ve eserlerdeki amaç, gerçekleşmesi beklenen hedefler ve hedef davranışlar anlatılmalıdır. Keman eğitimi sırasında belirlenen amaçlar, eğitimci tarafından nedenleri ve sonuçları ile birlikte ayrıntılı olarak öğrenciye açıklanmalıdır. Bu yolla öğrencinin amaca yönelik bilimsel, akılcı ve düzenli bir biçimde çalışması sağlanmalıdır.

Görüşmelerde eğitimcilerin ortak görüşleri, keman eğitiminde amaçlar, her yarıyıldaki farklı olduğu gibi bazen aynı sınıftaki iki öğrenci için bile farklı uygulanabilmektedir. Örneğin; birinci sınıfta keman eğitimine yeni başlayan bir öğrenci için, ilk amaç çalgıyı tanıma, kavrama ve keman eğitimine başlangıç aşamasındaki temel davranışları yerine getirme iken, aynı sınıfta fakat

keman eğitimine daha önceden başlayan bir başka öğrenci için, birinci sınıfın ilk amacı, daha önce kazandığı davranışları pekiştirmek, keman etüt ve eserlerini tekniğine ve müzikal öğelerine uygun çalabilmek, yeni teknik ve müzikal beceriler kazanmak olacaktır.

Keman eğitimcisi tarafından oluşturulacak olan amaçlar; öğrencinin müzikal geçmişi, çalgı eğitimindeki durumu, kemana olan ilgisi, yakınlığı, çalgısal becerisi ve benzeri etkenler göz önünde bulundurularak bilimsel bir çerçevede oluşturulmalıdır.

4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerini öğrencilere kazandırılmasında karşılaşılan problemler nelerdir?

Keman eğitimine başlangıçta temel davranışların kazanılması için düzenli, disiplinli, azimli ve kararlı olunması gerekir. Japon keman eğitimcisi Dr. Shinichi Suzuki çalgı eğitimi için; "müzikal yetenek doğuştan gelmez, sadece geliştirilir. Tıpkı çocuk anadilini konuşmayı eğitilerek nasıl gerçekleştiriyorsa, yetenek de aynı şekilde geliştirilir" demektedir. Çalgısal gelişim Suzuki'nin belirttiği gibi doğuştan gelmez, eğitimle geliştirilir, ilerletilir. Bu gelişim belirli bir amaca yönelik, hedef ve hedef davranışları belirlenerek, plan ve program dahilinde gerçekleştirilir (Göbelez, 1996)

Keman eğitiminde amaca yönelik hedef ve hedef davranışları gerçekleştirme sırasında bir takım problemlerle karşılaşılmaktadır. Bu problemlerin bazıları öğrenci kaynaklı, bazıları öğretici kaynaklı, bazıları öğretim yöntemleri ve tekniklerinden kaynaklı, bazıları çalgının kalitesizliği ve çalgıdan iyi-temiz-güzel ses elde edilememesinden kaynaklı, bazıları çalışma ortamının yetersizliği, düzensizliği, sağlıksızlığından kaynaklı oluşmaktadır.

Keman eğitimcileriyle görüşmeler ve Öğrencilere uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgulara göre; Öğrenciden kaynaklanan problemler;

öğrencinin öğretici ile arasındaki diyalog eksikliğinden problem doğmaktadır. Trabzon'daki Bireysel çalgı eğitimcilerin görüşlerine göre, Öğrencinin eğitimciyi anlamakta güçlük çekmesi, hem eğitimi aksatmakta hem de eğitimciyi güç durumda bırakmaktadır. Öğrencinin derse hazırlıksız gelmesi, ulaşılmaması gereken hedefleri geciktirmekte, dolayısıyla eğitimin gecikmesine neden olmaktadır. Öğrencinin zamanı iyi ve düzenli kullanmaması, çalgısını tam olarak benimsememesi, kemana karşı ilgisiz, isteksiz ve soğuk olması keman eğitimini öğrenci merkezli etkileyen unsurlardır. Keman başlangıç aşamasındaki temel teknikleri kazanmada sıkıntı çeken öğrenci, fazla ilerleme kaydedemeyince, öğrenci merkezli sorunlar ve problemler ortaya çıkmakta, amaca dönük zaman kaybı ve durağanlık meydana gelmektedir.

Çalgı eğitimcileri ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular ışığında, eğitimciden kaynaklanan problemler saptanmıştır. Trabzon'daki keman eğitimcilerinin görüşlerine göre; ideal bir keman eğitimcisi öncelikle kişiliği ile saygın ve öğrencisine, çevresine örnek bir insan olmalıdır. Keman eğitimi için gerekli bilgi, beceri ve donanıma, teknik düzeye sahip olmalıdır. Kendisinde var olan bu özellikleri öğrenciye kazandırmada sabırlı, esnek, anlayışlı, disiplinli ve bilimsel olmalıdır. Her türlü eğitsel imkanı, araç ve gereci kullanmalıdır. Bu saydığımız özelliklerden biri yada birkaçı eksik olduğu zaman problemlerle karşılaşmaktadır.

Yeterli teknik düzeye sahip olmayan bir eğitimci, öğrenciye geliş güzel bir yöntemle bilinçsizce eğitim vermekte, hedef ve amaç olmadan, yeterli donanım sağlanmadan, bilimsellikten uzak bir eğitim sonucunda birçok problemler doğmaktadır. Yada bunun tam tersi durum da söz konusudur. Çalgısal becerisi üst düzeyde, her türlü teknik ve müzikal birikime sahip bir eğitimcinin eğer eğitsel yönü zayıf ise öğretim yöntemlerini kullanamıyor ve kendisinde var olan birikimi ve becerisini öğrenciye aktaramıyorsa ya da başlangıçta öğrenciye kazandırılması gereken temel davranışların pekiştirilmesinde öğrenciye sabır, hoşgörü ve gereken ilgi ve alakayı gösteremiyorsa yine eğitimci kaynaklı problemler doğmaktadır.

Örnekleme oluşturan öğrencilerin tümüne uygulanan anket sonucunda başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrenciye kazandırılmasında karşılaşılan problemlerle ilgili şu bulgular ortaya çıkmıştır;

Çizelge 4.4.1 Anaçalgi Keman derslerinin haftada bir saat olmasının ne ölçüde yeterli görüldüğüne ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	-	-
Kısmen	2	10
Az	5	25
Çok az	13	65
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.1'e göre anaçalgi keman derslerinin haftada bir saat olması, ankete katılan 20 kişiden % 10'u kısmen, % 25'i az ve % 65'i çok az yeterli bulmuşlardır. Katılımcıların % 65'inin belirttiği gibi anaçalgi keman derslerinin haftada bir saat olması eğitimci ve öğrenci tarafından yetersiz bulunmaktadır.

Çizelge 4.4.2 Anaçalgi Keman derslerini yürüten öğretim elemanları sayısını ne ölçüde yeterli görüldüğüne ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	-	-
Kısmen	1	5
Az	4	20
Çok az	15	75
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.2'de görüldüğü gibi anaçalgı keman derslerini yürüten öğretim elemanı sayısının yeterliliğine ilişkin görüşler; ankete katılan 20 kişiden % 5'i kısmen yeterli bulmuş, % 20'si az yeterli bulmuş, %75'i öğretim elemanı sayısını çok az yeterli olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, anaçalgı keman derslerini yürüten eğitimci sayısının yetersizliğini ve gerekli bilgi ve donanıma sahip eğitimcilere gereksinim duyulduğunu ortaya çıkarmıştır.

Çizelge 4.4.3 Okullarda çalgı dersleri ve bireysel çalışmalar için oluşturulan odaların sayısı ve kullanıma uygunluğunun ne ölçüde yeterli olduğuna ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	-	-
Kısmen	-	-
Az	5	25
Çok az	15	75
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.3'e göre Okullarda çalgı dersleri ve bireysel çalışmalar için oluşturulan odaların sayısı ve kullanıma uygunluğunu hakkında yapılan anket sonucunda katılımcıların % 25'i oda sayısını ve uygunluğunu az yeterli bulmuş, % 75'i oda sayılarının ve uygunluğunun çok az yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 4.4.4 Keman eğitimine başlangıç aşamasında yapılması gereken duruş-tutuş pozisyonlarını gerçekleştirme düzeylerini gösteren görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	4	20
Kısmen	6	30
Az	5	25
Çok az	5	25
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.4'e göre keman eğitiminde başlangıç aşamasında yapılması gereken duruş-tutuş pozisyonlarının ne ölçüde gerçekleştirilebildiğine ilişkin yapılan anket sonucunda, katılımcıların % 20'si çok, % 30'u kısmen, %25'i az, %25'i çok az gerçekleştirebildiğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.4.5 Keman çalabilmek için fiziksel uygunluğun yeterliliğine ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	5	25
Çok	10	50
Kısmen	4	20
Az	1	5
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.5'e göre keman çalabilmek için fiziksel uygunluğun yeterliliğine ilişkin yapılan anket sonucunda katılımcıların % 25'i keman çalabilmek için fiziksel uygunluğunun tamamen yeterli olduğunu, % 50'si çok yeterli olduğunu, % 20'si kısmen yeterli olduğunu ve % 5'i fiziksel uygunluğunun az yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 4.4.6 Ders saatleri dışında günlük ne kadar süre keman çalışıldığına ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Her gün 1/2 saat	8	40
Her gün 1 saat	3	15
Her gün 2 saat	4	20
Her gün 2 saatten fazla	3	15
Her gün çalışamıyorum	2	10
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.6'ya göre ders saatlerinin dışında günde ne kadar süre keman çalışıldığına yönelik yapılan anket sonucunda katılımcıların % 40'ı günde ½ saat, % 15'i günde 1 saat, % 20'si günde 2 saat, % 15'i günde 2 saatten daha fazla keman çalıştığını belirtmiş, katılımcıların % 10'u ise her gün keman çalışamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.4.7 Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin öğrenciden kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	2	10
Çok	2	10
Kısmen	7	35
Az	6	30
Çok az	3	15
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.7'ye göre başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin öğrenci olduğuna yönelik yapılan anket sonuçlarına göre katılımcıların % 10'u problemlerin sebebinin tamamen öğrenci olduğunu, % 10'u çoğu kez öğrenci olduğunu, 5 35'i

problemlerin sebebinin kısmen öğrenci olduğunu, % 30'u az olduğunu, % 15'i problemlerin sebebinin çok az öğrenci olduğunu belirtmiştir. Buna göre; başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin sadece öğrenci olmadığı, bunun dışında diğer etkenlerin de problem teşkil ettiği saptanmıştır.

Çizelge 4.4.8 Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin öğretmenden kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	1	5
Kısmen	4	20
Az	6	30
Çok az	9	45
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.8'e göre başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin öğretmenden kaynaklanma ihtimaline yönelik yapılan anket sonuçlarına göre katılımcıların % 5'i çoğu kez öğretmen olduğunu, %20'si problemlerin sebebinin kısmen öğretmen olduğunu, % 30'u az olduğunu, % 45'i problemlerin sebebinin çok az öğretmen olduğunu belirtmiştir. Buna göre; başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin çok az kısmının öğretmen olduğu, bunun dışında diğer etkenlerin daha çok problem teşkil ettiği saptanmıştır.

Çizelge 4.4.9 Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin kullanılan kılavuz kitaplardan kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	3	15
Çok	9	45
Kısmen	4	20
Az	3	15
Çok az	1	5
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.9'a göre başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin kullanılan kılavuz kitaplardan kaynaklanma ihtimaline yönelik yapılan anket sonuçlarına göre katılımcıların % 15'i çoğu kez, %45'i çok % 20'si kısmen, %15'i az, %5'i çok az cevabını vermişlerdir. Buna göre başlangıç düzeyinde kullanılan kılavuz kitapların öğrenciler üzerinde pek fazla etkili olmadığı, aksine tekniklerin kazanılmasında problemlere neden olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.4.10 Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin ders saatinin yetersiz olmasından kaynaklanma ihtimaline ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	8	40
Çok	8	40
Kısmen	4	20
Az	-	-
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.4.10'a göre başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin ders saatinin yetersiz olması ihtimaline yönelik yapılan anket sonuçlarına göre katılımcıların % 40'ı çoğu kez, % 40 'ı çok % 20'si kısmen cevabını vermişlerdir. Sonuçlara göre başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin en önemli nedeni olarak ders saatinin yetersizliği ve öğrenci-öğretmen arasında çalışma saatinin az olması belirtilmektedir. Başlangıç düzeyinde kazandırılmak istenen davranışlar zaman yetersizliği nedeniyle gecikmekte, keman eğitiminde ulaşılmak istenen hedeflere yönelik eğitim sürecini aksatmaktadır.

4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazandırılmasında Türk halk müziği ezgileri kullanılmasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazandırılması için amaçların, hedeflerin ve ilkelerin bilimsel bir çerçevede çok iyi hazırlanması gerekmektedir. Başlangıç düzeyi için belirlenen amaç, hedef ve ilkelerin, çağa, topluma, kültüre olan uygunluğu önemlidir. Türkiye'de keman eğitiminde evrensel doğruların yanında, Türk kültürüne, sanatına, Türk toplumuna uygun amaçların, hedeflerin ve ilkelerin oluşturulması, geliştirilmesi gerekmektedir. Zira çağdaş müzik eğitimi; bireylere, topluma, çağın gereklerine, toplumsal gelişim ve değişime uygun olarak müziksel davranış değişikliği kazandırma süreci olarak tanımlanmaktadır.

Toplumlarda kültüre, toplumsal yapılanmaya, yaşamsal etkinliklere, dini ve ahlaki yapıya göre oluşan çeşitli müzik türleri oluşmaktadır. Türk toplumunun kültürel, sosyal ve ekonomik katmanlarının çeşitliliği sebebiyle, Türk müzik kültüründe aşağıdaki türler hayat bulmuştur.

- Türk Halk Müziği
- Türk Sanat müziği

- Hafif Müzik
- Batı Müziği
- Dini Müzik
- Bando Müziği
- Caz Müzik
- Eğitim Müziği

Türk müzik kültüründe var olan bu çeşitlilik, müzik eğitiminde pek fazla kullanılmamaktadır. Kullanılanlar ya geleneksel anlamda, ya tek sesli, ya kulaktan dolma, yada bilimsel çerçevenin dışında uygulanmaktadır. Müzik eğitiminde Türk müziğinden yararlanma ve eğitim müziği alanında müzik kültürümüzü zenginleştirme konusunda yıllardır süre gelen birçok çalışmalar mevcuttur. Keman eğitimi alanında; Prof. Dr. Ali UÇAN, Prof. Dr. Edip GÜNAY, Ömer CAN vb. müzik eğitimcilerinin keman eğitiminde Türk müziğinin bilimsel anlamda kullanımı doğrultusunda birçok çalışmaları bulunmaktadır(Günay-Uçan,1975), (Uçan, 1980),

Alman besteci Paul Hindemith Türkiye'nin kültür ve sanat yaşamı, sanat kurumları ve bu kurumların yapılanmaları hakkındaki araştırmalarını sunduğu raporunda "çeşitli okulları ziyaretimde müzik derslerinde hep Avrupa işi şarkılar, liedler, operalar, ariyalar, senfoniler, konçertolar duyuyorum. Yabancı sanat ürünlerinin okullarda bu şekilde aşılmasını doğru bulmuyorum. Öğrenciler, bu şarkıların sadece tınısal ve biçimsel akışını öğrenmektedirler. Oysa ki bir halk şarkısının gerçek değeri, geride bıraktığı müzikal etkide değil, şarkıda folklorik, coğrafi ve tarihsel ilişkileri uyandıran duygularda saklıdır. Türk öğrencisine yabancı halk şarkıları ile böyle bir eğitim verilmesi yanlıştır. Bunun yerine Türk halk müziğinin muhteşem, zengin dağarından yararlanılmalıdır. Ayrıca, yeni Türk sanat müziği, ülkenin kendi kültüründe var olan halk müziğine dayanılarak oluşturulmalıdır" demektedir (Olgun, 1993)

Olgun'a göre; Eğitimde bir takım ilkeler vardır ki hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Bunlar;

- 1 - a) Eğitimde çevreden-evrene ilkesi
b) Yakından-uzağa ilkesi
- 2 - a) Bilinenden-bilinmeyene ilkesi
b) Varolandan-bilinmeze ilkesi
- 3 – Milli, Ulusal değerlerden-evrensel değerlere ilkesi

Olgun'a göre, keman eğitiminde Türk halk müziği ezgilerinin kullanılmasının keman eğitimine olumlu ve olumsuz yönleri şunlardır;

Olumlu Yönleri;

- Tanınan, bilinen Türk halk ezgilerinin kullanılması ile hem öğrenci eser çözümlene aşamasında kolaylık çekecek, hem de hedefe daha çabuk ve daha iyi motive olacaktır.
- Bilinen ezgiler yardımı ile hedef davranışın pekişmesi çok daha kısa zamanda ve çok daha kalıcı olacaktır.
- Başlangıç aşamasında, kemana tanıma, benimseme ve kemandan ses üretme safhasında öğrencinin bilinen küçük halk ezgileri ya da halk türkülerinden sadeleştirilerek oluşturulan bilindik motiflerle kemanda kendi kendini denetleyebilir ve kontrol edebilir hale gelecektir.
- Türk halk müziğinde unutulmaya yüz tutmuş eserleri değişik renk, yorum ve tekniklerle zenginleştirip Türk müzik kültürüne yeniden kazandırmakla Türk halk müziğinin devamlılığı ve popülerliği sağlanacak, bunun yanı sıra Türk keman eğitimi dağarına yeni eserler ve çalışmalar eklenecektir.
- Yakından-uzağa ilkesinden hareketle öğrenciye yorum yeteneği kazandırmada Türk halk müziğinden hareketle evrensel müzik kültürünün seçkin örneklerini çalma ve yorumlama yeteneği kazandırılacaktır.
- Türk halk müziğinin keman eğitiminde kullanılması sonrası, öğrencinin ileride mezuniyeti sonrasında, çalgısını sınıfta ve bulunduğu çevrede rahatlıkla kullanabilmesi, halkın bildiği ve benimsediği eserleri çalabilme kolaylığı kazandırılacaktır.

Olumsuz Yönleri;

- Türk müziğinin yapısında var olan komalı ses sisteminin başlangıç keman eğitimine transferi ve öğrencinin tampere-komalı sistem arasında zorluk çekmesi ve yanılgılara uğraması
- Türk halk müziğinde var olan seslendirim ile yazım arasındaki çelişkilerin başlangıç düzeyinde keman eğitiminde yaşanması ihtimali
- Başlangıç tekniklerinin kazandırılması sırasında, öğrenci ve eğitimci tarafından yanlış ve sistemsiz yöntem ve metot kullanılması, Türk halk müziğinin öğretim sistemindeki standardizasyon eksikliği sıkıntısı
- Türk halk müziğindeki akort sistemi ile keman eğitimindeki kullanılan farklı oluşu, sesler arasındaki frekans farkı (tampere sistemindeki “la” sesinin Türk müziğindeki karşılığı “re” sesidir) (Olgun, 1993)

Öğrencilere uygulanan anket ve keman eğitimcileriyle yapılan görüşmeler sonucu başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazandırılmasında Türk halk müziği ezgilerinin kullanılmasının olumlu ve olumsuz yönleriyle ilgili aşağıdaki bulgular saptanmıştır.

Çizelge 4.5.1 Bireysel çalgı eğitiminde Türk halk ezgilerinden yararlanmanın eğitime etkilerine ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	4	20
Çok	7	35
Kısmen	6	30
Az	3	15
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.1'e göre bireysel çalgı eğitiminde Türk halk ezgilerinden yararlanmanın eğitime etkilerine ilişkin görüşlerin dağılımı, tamamen etkilidir

diyenlerin oranı % 20, etkisi çoktur diyenlerin oranı % 35, kısmen etkilidir diyenlerin oranı % 30, etkisi azdır diyenlerin oranı % 15'dir. Buna göre; bireysel çalgı eğitiminde Türk halk ezgilerinden yararlanmanın çalgı eğitimine olumlu yönde etki sağladığı görülmektedir.

Çizelge 4.5.2 Kemana başlangıç düzeyindeki temel davranışları gerçekleştirmede halk müziği ezgilerinin kullanılmasının olumlu yönde etkilerine ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	8	40
Çok	6	30
Kısmen	6	30
Az	-	-
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.2'ye göre Kemana başlangıç düzeyindeki temel davranışları gerçekleştirmede halk müziği ezgilerinin kullanılmasının olumlu yönde etkilerine ilişkin görüşlerin dağılımı; tamamen etkilidir diyenler % 40, etkisi çoktur diyenlerin oranı % 30, kısmen etkilidir diyenlerin oranı %30'dur. Buna göre; başlangıç düzeyindeki temel davranışların kazanılmasında ve pekiştirilmesinde Türk halk ezgilerinin kullanılması çalgı eğitimini olumlu yönde etkilemektedir.

Çizelge 4.5.3 Keman eğitiminde çevreden-evrene, ulusaldan-evrensele ilkelerinin eğitime olumlu yönde katkılarına ilişkin görüşlerin dağılımı

	f	%
Tamamen	12	60
Çok	5	25
Kısmen	3	15
Az	-	-
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.3'e göre Keman eğitiminde çevreden-evrene, ulusaldan-evrensele ilkelerinin eğitime olumlu yönde katkı sağlayacağına ilişkin görüşler ortaya çıkmıştır. Bu ilkeler eğitime tamamen katkı sağlamaktadır diyenlerin oranı % 60, eğitime çok katkı sağlamaktadır diyenlerin oranı % 25, eğitime kısmen katkısı vardır diyenlerin oranı % 15'dir. Buna göre; Türk keman eğitiminde Türk müzik kültürünün seçkin örneklerinin kullanılmasının keman eğitimine olumlu yönde katkılar sağlayacağı ve ulusal değerlerden hareketle evrensel ölçülerin yakalanabileceği görüşü ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.5.4 Başlangıç keman eğitiminde temel tekniklerin öğrenilmesi aşamasında Türk halk ezgilerinden ne kadar yararlandığına ilişkin görüşlerin dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	-	-
Kısmen	2	10
Az	6	30
Çok az	12	60
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.4 Başlangıç keman eğitiminde temel tekniklerin öğrenilmesi aşamasında Türk halk ezgilerinden ne kadar yararlandığına ilişkin görüşlerin dağılımında Türk halk ezgilerinin temel tekniklerin öğrenilmesi ve

pekiştirilmesinde pek fazla kullanılmadığı ortaya çıkmaktadır. Görüşlerde kısmen kullanılmıştır %10, az kullanılmıştır % 30, çok az kullanılmıştır % 60 sonuçları belirlenmiştir. Buna göre; ankete katılanların büyük çoğunluğu, temel tekniklerin öğrenilmesi aşamasında Türk halk ezgilerinin kullanılmadığı görüşünü savunmuşlardır.

Çizelge 4.5.5 Başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin kazanılmasında çalınan etüt ve eserlerde ne derece zorlandığına ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	9	45
Çok	6	30
Kısmen	3	15
Az	-	-
Çok az	2	10
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.5'e göre başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin kazanılmasında çalınan etüt ve eserlerde tamamen zorlandığını belirtenlerin oranı % 45, çok zorlandığını belirtenlerin oranı % 30, kısmen zorlandığını belirtenlerin oranı % 15, çok az zorlandığını belirtenlerin oranı % 10'dur. Buna göre çalınan etüt ve eserlerin öğrenci tarafından zorlanarak çalındığı ve başlangıç tekniklerinin kazanılmasında güçlük çekildiği saptanmıştır.

Çizelge 4.5.6 Başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin öğrenimi aşamasında çalınan etüt ve eserlerin yanı sıra halk müziği ezgilerinden oluşan nitelikli örneklerin kullanılmasının temel teknikleri pekiştirmede ne derece etkili olacağına ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	11	55
Kısmen	5	25
Az	4	20
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.6'ya göre başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin öğrenimi aşamasında çalınan etüt ve eserlerin yanı sıra halk müziği ezgilerinden oluşan nitelikli örneklerin kullanılmasının temel teknikleri pekiştirmede çok etkili olacağı yönünde görüş bildirenlerin oranı % 55, kısmen etkili olacağını belirtenlerin oranı % 25, az etkili olacağını belirtenlerin oranı % 20'dir. Buna göre; temel tekniklerin pekiştirilmesinde kullanılan etüt ve eserlerin yanı sıra halk türkülerinden kemana uyarlanan temel teknikleri pekiştirici örneklerin yer almasının keman eğitimine olumlu yönde katkı sağlayacağı görüşü ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.5.7 Keman eğitimi süresince düzenlenmiş, uyarlanmış Ege türkülerinden ne ölçüde yararlandığına ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	-	-
Kısmen	-	-
Az	2	10
Çok az	18	90
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.7'ye göre Keman eğitimi süresince düzenlenmiş, uyarlanmış Ege türkülerinden az yararlandığını belirtenlerin oranı % 10, çok az yararlandığını

belirtenlerin oranı % 90'dır. Buna göre; keman eğitiminde Ege türkülerinin seçkin örneklerinden kemana uyarlanmış örneklere çok az rastlandığı ve keman eğitiminde Ege türkülerinin neredeyse hiç kullanılmadığı saptanmıştır. Bulguların ışığında, yapılan araştırmanın keman eğitimi açısından örnek teşkil edeceği ve başlangıç keman eğitimi için önemli olacağı görüşü benimsenmiştir.

Çizelge 4.5.8 Ege türkülerinin kemana başlangıç aşamasında keman eğitiminde kullanılabilirliği yönünde hazırlanan etüt ve düzenlemelerin çalgı eğitimini ne ölçüde etkileyeceğine ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	9	45
Kısmen	6	30
Az	5	25
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.8'e göre Ege türkülerinin kemana başlangıç aşamasında keman eğitiminde kullanılabilirliği yönünde hazırlanan etüd ve düzenlemelerin çalgı eğitimini çok etkileyeceğini belirtenlerin oranı % 45, kısmen etkileyeceğini belirtenlerin oranı % 30, eğitimi az etkiler görüşünü savunanların oranı % 25'dir. Buna göre; kemana başlangıç aşamasında, başlangıç tekniklerini kazandırmaya ve pekiştirmeye yönelik hazırlanan Ege türkülerinin keman eğitimine olumlu yönde katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.5.9 Türk halk müziğinde kullanılan komalı ses sisteminin keman eğitimine olumsuz yönde yansımalarına ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	-	-
Çok	7	35
Kısmen	6	30
Az	5	25
Çok az	2	10
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.9'a göre Türk halk müziğinde kullanılan komalı ses sisteminin keman eğitimi olumsuz yönde etkileyeceğini belirtenlerin oranı % 35, kısmen etkileyeceğini belirtenlerin oranı % 30, az etkileyeceğini belirtenlerin oranı % 25, çok az etkileyeceğini belirtenlerin oranı %10'dur. Buna göre; başlangıç keman eğitimi için düzenlenen parçalarda mümkün olduğu kadar tampere ses sistemi kullanılmalı, komalı seslerden başlangıç düzeyinde kaçınılmalıdır. Düzenlenen halk türküleri sadeleştirilerek ve tampere sisteme çevrilerek oluşturulmalıdır.

Çizelge 4.5.10 Keman eğitiminde Türk halk ezgilerinden daha çok yararlanılması yönünde yapılan bilimsel araştırmaların, denemelerin, düzenlemelerin Türk keman eğitimine katkılarına ilişkin görüşlerin dağılımı.

	f	%
Tamamen	14	70
Çok	3	15
Kısmen	3	15
Az	-	-
Çok az	-	-
Toplam	20	100

Çizelge 4.5.10'a göre keman eğitiminde Türk halk ezgilerinden daha çok yararlanılması yönünde yapılan bilimsel araştırmaların, denemelerin, düzenlemelerin Türk keman eğitimine tamamen olumlu yönde katkı

sağlayacağını savunanların oranı % 70, bu çalışmaların çok katkısı olacağına inananların oranı % 15, kısmen katkı sağlayacağı görüşünü savunanların oranı % 15'dir. Buna göre; bu tür çalışmaların keman eğitime yeni boyutlar kazandıracağı, keman eğitime farklı perspektiften farklı bir yaklaşımla olumlu katkılar sağlayacağı ortaya çıkmaktadır.

4.6 Altıncı Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Keman eğitiminde Türk Halk Müziğinin yeri nedir?

Türk halk müziği, asırlardır Türk toplumu tarafından üretilmiş, geliştirilmiş, sosyo-kültürel değerlerden oluşan bir süzgeçten geçirildikten sonra günümüze kadar ulaştırılmıştır. Bu süreçte halk müziği toplumun kültürüne, sosyal olaylara, çağın gerektirdiği toplumsal değerlere, dini ve ahlaki kurallara göre değişmiş, gelişmiş ve biçimlenmiştir. Türk halk müziği kendi özgün yapısı ile ve müzikal oluşumu ile gelenekseldir.

Uçan'a göre Türkiye'de keman eğitiminin temel sorunları şunlardır;

- Temel ilkeleri belirleme ve keman eğitimini bu ilkelere temellendirme sorunu.

- Program geliştirme sorunu
- Temel kitap yada kılavuzları hazırlama sorunu
- Keman eğitimcisi yetiştirme sorunu
- Araç-gereç sorunu
- Keman eğitimini tüm boyutlarıyla inceleme-araştırma-değerlendirme sorunu
- Keman eğitime ilişkin çalışmaları bütünleştirme ve eşgüdümleme sorunu (Uçan, 1980)

-

Keman eğitiminin gerçekleşmesinde problem teşkil eden bu sorunlardan program geliştirme ve Türk keman eğitiminde kılavuz kitap sorunları yıllardan beri devam etmektedir. Türkiye'deki müzik okullarında yürütülmekte olan bireysel çalgı eğitimi (keman) dersi için kaynak, rehber, kılavuz kitap sorunu

son 20-30 yılda yapılan çalışmalarla çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır. Ama, temel kavramların ve kemana başlangıç tekniklerinin öğretilmesinde, geliştirilmesinde, pekiştirilmesinde dışardan transfer edilmiş etüt ve eserler kullanılmaktadır. Son yıllarda yapılan araştırmalar çağdaş Türk keman eğitiminin gelişimi için yadsınamaz derecede çoğalmıştır. Kemana başlangıç aşamasından, ileri seviyelere kadar hazırlanan keman eğitimi kılavuz kitapları, keman eğitiminde Türk müziğinin kullanılabilirliği üzerine yapılan araştırmalar, keman için hazırlanan özgün etüt ve eserler çağdaş Türk keman eğitimini geliştirmeye ve evrenselleştirmeye götüren atılımlardır.

Keman eğitiminde Türk halk müziğinin kullanılabilmesi için önce halk müziğinin tüm yönleriyle araştırılması ve çok iyi analiz edilmesi gerekir. Halk müziğini Türk halkının toplumsal yapısından ortaya çıkmış ürünler olarak nitelendirirsek eğitimde kullanılması ve eğitimin bir parçası olması kaçınılmazdır. Türk toplumunun öz benliğinden ortaya çıkmış halk türküleri, çağdaş Türk müzik eğitiminin temelini ve odak noktasını oluşturması gerekir. Keman eğitiminde halk müziğinden yararlanma konusunda birçok çalışmalar yapılmıştır. Başta Prof. Dr. Ali Uçan, Prof. Dr. Edip Günay, Prof. Cemalettin Göbelez, Ömer Can vb. birçok keman eğitimcisi bu konudaki çalışmalarlarıyla şu anda yapılan çalışmalara ışık tutmuşlardır (Uçan, 1980), (Günay-Uçan,1975-76-77)

Çalgı eğitimcileriyle yapılan görüşmelerde ve incelenen eğitim müziklerinden elde edilen bulgulara göre; bir müzik türünün eğitim müziğinde araç görevini üstlenmesi için birtakım kuralları bünyesinde barındırması gerekmektedir. Bunlar; öğrencinin eğitim düzeyine, seviyesine uygunluk, beğenisine ve duygusal yapısına uygunluk, toplumsal ve kültürel yapıya uygunluk, evrensel sanat kurallarına uygunluk, eğitimdeki amaçlara, hedeflere ve hedef davranışlara uygunluk vb. olmalıdır.

Uçan'a göre insanın müzikle ilişkilerini geliştirmede, değiştirmede, insanın müziksel gelişimini sağlamada ve müziksel gereksinimlerini karşılamada, müziğin insan yaşamındaki işlevlerini yerine getirmede, insanın müziksel yaşantı birikimini zenginleştirmede, insanın içinde bulunduğu müzik çevresi

ile yada yaşamı ile bütünleşmesini sağlamada hiçbir müzik türü tek başına yeterli değildir, yeterli olamaz (Uçan, 1993, KTÜ, Sempozyum Bildirisi).

Müzik eğitiminde tek bir tür, tek bir çeşit, tek bir yaklaşımla eğitim verilmesi eğitimde çağdaşlaşmaya, evrensel anlayışa ve bilimselliğe ters düşmektedir. Müzik eğitiminde dolayısıyla çalgı eğitiminde çevreden-evrene, ulusaldan-evrensele ilkelerinin ışığında Türk halk müziğinden mümkün olduğunca yararlanılması ve bu yönde yeni oluşumların, gelişimlerin, yaklaşımların kullanılması çağdaş Türk keman eğitiminin vazgeçilmez parçası olmuştur.

Çalgı eğitimcileriyle görüşmelerden elde edilen bulgulara göre, şu anda Türk keman eğitiminde Türk halk müziğinden sınırlı seviyede yararlanılmaktadır. Macar müzikolog Bela Bartok Türkiye'deki araştırmaları sonrasında hazırladığı raporunda "Gerçek köy müziği son derece çeşitli ve kusursuz formlara sahiptir. Hayret verici bir anlatım gücü vardır. Aynı zamanda aşırı duygusallıktan ve gereksiz süslemelerden uzaktır. Basit, bazen de ilkel olabilir. Ama, hiçbir zaman gülünç yada saçma değildir. Müzikte yeniden doğuş için ideal bir başlangıç noktası ve yenilik arayışındaki besteciyi yönlendirecek daha iyi bir yol gösterici olamaz" sözleriyle Türk halk ezgilerinin ne kadar etkileyici, ne kadar kusursuz ve ne kadar kalıcı olduğunu belirtmektedir (Dinçer, 1999)

Müzikal yapısı ile kültürel ve toplumsal oluşumları bünyesinde barındıran, Türk toplumunun yaşayış tarzını, geleneklerini, her türlü sosyo-kültürel olaylarını yansıtan Türk halk müziği, müzik eğitiminde, çalgı eğitiminde dolayısıyla keman eğitiminde yeterli ölçüde kullanılmaktadır. Başlangıç keman eğitiminde daha çok evrensel nitelikte yılların birikimleriyle kabul edilmiş batı müziği ve buna bağlı kılavuz kitaplar kullanılmaktadır. Crickboom, Hansitt, Sevcik, Suzuki ve benzeri başlangıç keman eğitimi için yazılan kitapların yanında evrensel nitelikleri ulusal değerlerle bütünleştirip, bilimsel ölçülerde hazırlanan Ali Uçan-Edip Günay çevreden-evrene keman eğitimi, Ömer Can keman eğitimi vb. kitaplarda çağdaş Türk keman eğitiminde kullanılan kılavuz kitaplardır (Günay-Uçan, 1975).

Yukarıda isimleri geçen keman eğitimcilerinin çağdaş Türk keman eğitimi için hazırladıkları kitaplar keman eğitiminde Türk halk ezgilerinin kullanılabilirliğine yönelik yapılan araştırmalara örnek teşkil etmektedirler. İncelenen bu kitaplarda halk ezgileri kemana uyarlanmış, Halk müziğinde kullanılan çeşitli diziler, makamlar ve ayaklar keman için düzenlenmiş ve bu diziler temel alınarak özgün eserler yazılmıştır. Türk halk müziğinde kullanılan bu diziler, makamlar ve ayakların kemana uyarlanmasında tampere ses sistemi kullanılmıştır (Günay-Uçan, 1975), (Uçan, 2001).

Keman eğitiminde yapılan yukarıdaki çalışmalarda Türk müziği örnekleri, uyarlamaları, düzenlemeleri yapılırken diziler, makamlar ve ayaklar batı müziği (tampere ses sistemi) ses sistemine göre yapılmıştır. Bireysel çalgı eğitimcileri , Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği eğitimcileriyle yapılan görüşmelerde elde edilen bulgulara göre, bu uygulamanın birçok nedeni vardır. Bunlar;

- Batı müziği ses sisteminde açıklık, yalınlık, sadelik, standartlık ve kesinlik vardır. Türk müziği dizi, makam ve ayakları keman eğitimine başlangıçta kullanılabilmesi için basit, anlaşılır, kesin ve yalın olmalıdır. Temel tekniklerin kazanılmasında evrensel nitelikler ancak bu yolla sağlanabilir.

- Batı müziği ses sisteminde yazılış ile söyleyiş-çalış arasında tutarlılık vardır. Nota üzerinde okunduğu gibi söylenir yada çalınır. Türk halk müziği eserlerinde yazılan notanın dışında söylenişte gırtlak, çalınıştta tavır farklılıkları olmaktadır. Bunun giderilmesi için eserlerin sadeleştirilerek, tampere ses sistemine çevrilerek çalınması-söylenmesi gerekmektedir.

- Batı müziğinin en önemli, en zengin boyutu çoksesliliklidir. Keman eğitiminde ulusal müziğimizden hareketle evrensel doğruları bulmamız ve Türk müziğinin zengin kültürünü ortaya çıkarmamız, paylaşmamız için evrensel müzik ölçüleri keman eğitiminde kullanılmalıdır. Halk müziği eserlerini evrensel ölçülerle bütünleştirip çok sesli eserler yaratılmalıdır.

- Eğitimin sürekliliği ve geçerliliği için bilimsel ve çağdaş olması gerekir. Çağdaş keman eğitiminde halk müziği kullanılmasının bilimsel ve çağdaş olması için keman eğitiminde dünyaca kabul edilen temel ilke ve yaklaşımların uygulanması gerekir.

Keman eğitiminde halk türkülerinin kullanımı ve buna bağlı Türk müziğinin evrensel ölçülerde ve bilimsel şekilde kullanımı sağlanmalıdır. Bunun gerçekleşebilmesi için ilk önce keman eğitiminde yıllardır süre gelen ve artık evrenselleşmiş temel ilke ve yaklaşımların, amaçların, hedeflerin ve hedef davranışların iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Daha sonra halk müziğinin özgün yapısından kaynaklanan bir takım sorunlara (komalı ses sistemi, yöntem-metot sorun, standardizasyon sorunu, müzikal ve teknik sorunlar vb.) bilimsel yaklaşımlarla çözümler üretilip çevreden-evrene, ulusaldan-evrensele bütünlüğünü yakalamak, oluşturmak, geliştirmek ve çağdaş Türk keman eğitimine kazandırmak gerekir. (Olgun, 1993)

4.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Başlangıç düzeyindeki keman etüt ve eserlerinin ritmik, melodik ve armonik yönden Ege türküleri ile benzer ve farklı yönleri nelerdir?

Günay ve Uçan'a göre keman eğitiminin gerçekleşmesini ve devamlılığını sağlayan birtakım unsurlar vardır. Bunlar; öğretici, öğrenci, amaçlar, hedefler, ilkeler, yöntem ve teknikler, araçlar vb. unsurlardır. Keman eğitiminde hem öğretici hem de öğrenci açısından kılavuz görevi gören, hedefe ulaşmada köprü olan araçlar eğitim için çok önemlidir. Keman eğitimi belirli ilkeler ışığında, plan ve program dahilinde, kılavuz kitapların takibi ile sürdürülmektedir. (Günay, Uçan, 1975,76,77)

Başlangıç düzeyindeki etüt ve eserler incelendiğinde karşımıza şu sonuçlar çıkmaktadır; kolaydan-zora, basitten-karmaşığa doğru eğitsel bir yol izlenmiştir. İlk önce çalgısal becerilere yönelik temel yaklaşımların

kazanılması, daha sonra müzikal renk ve tını yakalamaya dönük becerilerin kazanılması amaçlanmaktadır. Bazı etüt ve eserler ritmik ve melodik yönden çok kolay gibi görünse de bu sadelik ve basitlikte asıl amaç; etüt ve esere yoğunlaşmak yerine temel yay tekniklerinin kavranması, gelişmesi ve pekiştirilmesidir. Bazı etüt ve eserler ise ritmik ve melodik yönden ağır ve zordur. Bu tür eserlerde de; müzikal yorum, çalgısal becerinin geliştirilmesi, ritmik zorlukları becerebilme, sağ el ve sol el koordinasyonunun düzenli ve zamanlı ayarlanabilmesi amaçlanmaktadır(TRT, 1996)

Başlangıç düzeyindeki etüt ve eserleri incelediğimizde ritmik, melodik ve armonik yönden Ege türküleriyle olan benzer ve farklı yönleri şu şekilde sıralanmaktadır;

Ritmik Yönden; Kemana başlangıç düzeyi hareket noktası kabul edildiğine göre başlangıçta kullanılacak etüt ve eserlerin ritmik yönden sade, anlaşılır, kolaydan-zora doğru olması gerekir. Ritmik yönden başlangıç etüt ve eserlerde genel olarak 2/4 lük 3/4 lük ve 4/4 lük ritimler kullanılmaktadır. Oysa incelenen 100 Ege türküsünün % 90'ı 9 zamanlı karma ölçülerden (9/2, 9/4, 9/8, 9/16) meydana gelmektedir (TRT, 1996).

Ege türkülerinde genelde 9 zamanlı karma ölçüler hakimdir. İncelenen 100 Ege türküsünün içinde hiç üç zamanlı (3/4, 6/8, 3/8) türkülere rastlanmamıştır. 9 zamanlı olmasına rağmen Ege türküleri ritmik anlamda ağır aksaktır. Ağır ve durağan çalınması, başlangıç aşamasında keman eğitiminde kullanılabilirliğini güçlendirmektedir. Ağır oluşu 9 zamanlı ritimlerde yer alan karmaşıklığı ortadan kaldırmakta ve ritimsel açıklığa, sadeliğe ve genişliğe neden olmaktadır. Ayrıca 9 zamanlı Ege türkülerini ritmik yönden sadeleştirip, yalın biçimiyle başlangıç keman eğitimine uygun hale getirilebilir(TRT, 1997).

Ege türküleri başlangıç keman eğitimi açısından ritmik yönden zor gibi görünse de, her ne kadar başlangıç etüt ve eserleriyle ritmik yönden

benzerlik göstermese de keman eğitiminde kullanılması ritmik yönden çeşitlilik ve zenginlik sağlayabilir.

Melodik Yönden; Ritmik yönden başlangıç keman eğitiminde kullanılan etüt ve eserler ile Ege türkülerinin zıtlığı, melodik yönden yerini benzerliğe bırakmaktadır. Örneğin, değişik yay tekniklerini pekiştirmek için uygulanan sevcik yay etütlerinin aynısını bir Ege türküsü olan Alı da verin benim barudumu saçmamı adlı düzenlenmiş Ege türküsü ile gerçekleştirmek mümkündür. Yada birinci pozisyonda öğrenilen temel yay tekniklerini pekiştirmek için kullanılan Vivaldi sol majör keman eserinde amaçlanan Detache, Legato, Martele yay tekniklerini kemana uyarlanan Kerimoğlu zeybeği ile aynı teknikleri pekiştirmek ve geliştirmek mümkündür. İncelenen Ege türküleri ve kemana başlangıç aşamasında kullanılan kılavuz kitaplarda yer alan etüt ve eserlerden elde edilen bulgulara göre, melodik yönden Ege türkülerinin başlangıçta kullanılan etüt ve eserlere göre biraz daha zengin bir yapıya sahip olduğunu söyleyebiliriz. Değişik dizilerle, değişik makamlarla yada ayaklarla zenginleşen Ege türkülerinde sanki gizli bir çokseslilik yer almaktadır. Ege türkülerinin bu melodik yapısı başlangıç aşamasında keman eğitimine değişik bir boyut ve yepyeni bir yaklaşım getirebilir.

4.7.1 Sevcik yay etüdü (Günay-Uçan, 1977)

Kemana uyarlanmış Ege türküsü (TRT, 1996)

Armonik Yönden; Müzikal yönden incelenen 100 Ege türküsü ve Başlangıç keman eğitiminde kullanılan kılavuz kitaplardan elde edilen bulgulara göre Kemana başlangıç aşamasında kullanılan etüt ve eserlerdeki sadelik ve yalınlık armonik yapıda da göze çarpmaktadır. Etüt ve eserlerin daha iyi pekiştirilmesi ve öğrenci açısından istekli ve beğenilir kılınması için ikinci bir ses yazılmıştır. Öğretmen ana ezgiye çalgısıyla eşlik ederek öğrenciyi motive etmektedir. Aynı durum kemana uyarlanmış Ege türkülerinde uygulanabilir. Ege türkülerinin buna bağlı halk türkülerinin modal (makamsal) yapıda olduğu göz önünde bulundurularak yazılan ikinci sesi makamsal armoni kurallarına göre işlemek gerekir (TRT, 1996), (Uçan, 1980)

Başlangıç keman eğitiminde yer alan eserler tonal armoni kuralları doğrultusunda çok seslendirilmiştir. Bunun yanında Türk keman eğitimcilerinin ve bestecilerin keman için yazdıkları eserlerde Türk müziği armoni kuralları geçerli kılınmıştır. Özellikle Kemal İlerici ve Necdet Levent gibi Türk müziği armonisi alanında uzmanlaşmış müzikçilerin geliştirdikleri armoni sistemi, makamsal eserlerin çok seslendirilmesinde kaynak görevi görmektedir. Bunların dışında kemana başlangıçta yapılan bazı halk müziği düzenlemelerinde makamsal (modal) yapıya rağmen tonal armonik sistem kullanılmaktadır. Zira böyle çalışmalar çağdaş Türk keman eğitimi açısından bilimsel, objektif ve geçerli çalışmalar olmasa gerek.

Yapılan çalışmalarda ulusal müziğin otantik yapısı bozulmadan, kabul edilir boyutta, evrensel çizgide ve bilimsel çerçevede yapılması gerekmektedir.

4.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması ve bütün bu parametrelerden çıkan sonuçların keman eğitimine yansımaları nasıldır?

Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması aşamasında, sürecinde Ege türkülerinin kullanılabilirliği doğrultusunda öğrencilere düzenlenmiş Ege türküleri yoluyla bir gözlem yapılmıştır. Uzmanların görüşleri, bu konuda yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucunda bir gözlem formu oluşturulmuştur. Gözlem formunda hedefler ve

hedef davranışlar belirlenmiş, öğrencilerin bu hedefleri ve hedef davranışları gerçekleştirme düzeyleri beşli dereceleme sistemine göre yapılmıştır. Hedefleri ve hedef davranışları gerçekleştirme düzeyleri; tamamen (5), çok (4), kısmen (3), az (2), çok az (1) olarak sayısal verilere dönüştürülmüştür.

KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1.sınıf keman öğrencilerinden gözlem amaçlı seçilen 10 keman öğrencisi bir sınıfta toplanıp araştırma hakkında kendilerine açıklamalar yapılmıştır. Gözlem parçası olan "karşılama" adlı kemana uyarlanmış Ege türküsü kendilerine bir kez çalınmış, yapılacak gözlem ve uygulama parçası hakkında ön bilgiler aktarılmıştır. Üniversite gözlem grubunda yer alan öğrencilerin hedefleri ve hedef davranışları gerçekleştirme düzeylerinin değerlendirilebilmesi için Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim Dalında görevli 3 uzman keman eğitimcisi tarafından öğrencilere başlangıç keman tekniklerinden oluşan keman için uyarlanmış 10 Ege türküsü verilmiş ve 15 günlük bir zaman diliminde bu eserleri çalışmalarını, gerektiğinde uzman eğitimcilerle fikir alış verişinde bulunabilecekleri belirtilmiştir. 15 günlük çalışma süresinin sonunda öğrenciler, uzmanlar ve diğer katılımcıların huzurunda eserleri dinletmişler, hedeflere ve hedef davranışlara ulaşabilme düzeyleri gözlem formu yoluyla uzmanlarca değerlendirilmiştir. Değerlendirme yapılırken gözlem formunda yer alan hedef davranışlar gözlemciler tarafından ayrı ayrı değerlendirilmemiş, her davranış için üç gözlemci ortak değerlendirme yapmışlardır. Aynı işlemler Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü 1. ve 2.sınıfta okuyan 10 keman öğrencisine aynı kurumda görev yapan 2 uzman çalgı eğitimcisi tarafından uygulanmıştır. Gözlem formunun öğrencilere uygulanması sonucunda hedefler düzeyinde elde edilen bulgular aşağıda çizelgelerde gösterilmiştir ;

Çizelge 8.1 Birinci Hedefe İlişkin Gözlem Sonuçları

1. Hedef	Davranışlar	Toplam	Ortalama	Genel Toplam	Genel Ortalama
Eseri Doğru Ve Temiz Çalabilme	1. Davranış	90	4.50	16.80	4.20
	2. Davranış	85	4.25		
	3. Davranış	83	4.15		
	4. Davranış	78	3.90		

Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması aşamasında kemana uyarlanan Ege türkülerinin seslendirimine ilişkin Gerçekleşmesi beklenen “ Eseri doğru ve temiz çalabilme” hedefinin gözlemde yer alan tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel toplamının 16.80 ve genel ortalamasının 4.20 puan olduğu bulunmuştur.Bu hedefin tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel ortalamasının “ÇOK “ düzeyine denk geldiği söylenebilir.

Çizelge 8.2 İkinci Hedefe İlişkin Gözlem Sonuçları

2. Hedef	Davranışlar	Toplam	Ortalama	Genel Toplam	Genel Ortalama
Temel yay Tekniklerini kullanabilme	1. Davranış	91	4.55	16.15	4.03
	2. Davranış	82	4.10		
	3. Davranış	73	3.65		
	4. Davranış	77	3.85		

Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması aşamasında kemana uyarlanan Ege türkülerinin seslendirimine ilişkin Gerçekleşmesi beklenen “ Temel yay tekniklerini kullanabilme” hedefinin gözlemde yer alan tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel toplamının 16.15 ve genel ortalamasının 4.03 puan olduğu bulunmuştur.Bu hedefin tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel ortalamasının “ÇOK “ düzeyine denk geldiği söylenebilir.

Çizelge 8.3 Üçüncü Hedefe İlişkin Gözlem Sonuçları

3. Hedef	Davranışlar	Toplam	Ortalama	Genel Toplam	Genel Ortalama
Eseri yorumlayabilme	1. Davranış	90	4.50	12.70	4.23
	2. Davranış	84	4.20		
	3. Davranış	80	4.00		

Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması aşamasında kemana uyarlanan Ege türkülerinin seslendirimine ilişkin Gerçekleşmesi beklenen “ Eseri yorumlayabilme” hedefinin gözlemde yer alan tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel toplamının 12.70 ve genel ortalamasının 4.23 puan olduğu bulunmuştur. Bu hedefin tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel ortalamasının “ÇOK “ düzeyine denk geldiği söylenebilir.

Çizelge 8.4 Dördüncü Hedefe İlişkin Gözlem Sonuçları

4. Hedef	Davranışlar	Toplam	Ortalama	Genel Toplam	Genel Ortalama
Eseri Çalmaktan Hoşlanabilme	1. Davranış	94	4.70	9.30	4.65
	2. Davranış	92	4.60		

Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması aşamasında kemana uyarlanan Ege türkülerinin seslendirimine ilişkin Gerçekleşmesi beklenen “ Eseri çalmaktan hoşlanabilme” hedefinin gözlemde yer alan tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel toplamının 9.30 ve genel ortalamasının 4.65 puan olduğu bulunmuştur. Bu hedefin tüm öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilme düzeyinin genel ortalamasının “ TAMAMEN “ düzeyine denk geldiği söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölüm, Ege türkülerinin başlangıç keman eğitiminde kullanılabilirliği yönünde yapılan araştırmalar ve gözlem sonuçlarından elde edilen veriler ve bu sonuçların ışığında oluşturulan somut önerilerden oluşmaktadır.

Yapılan araştırmalarda öğrencilerin başlangıç keman eğitiminde öğretmen merkezli, kullanılan kılavuz kitaplar merkezli, araç-gereç ve çalışma ortamı merkezli bir takım problemler yaşadıkları, bu problemlere bağlı olarak başlangıçta kazanılması gereken temel davranışları gerçekleştirmede zorlandıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırma sırasında başlangıç keman eğitiminde kazanılan davranışların kalıcı olması ve daha iyi pekişmesini amaçlayan kemana uyarlanmış Ege türkeleri kullanılmıştır. Gözlemlenen öğrencilerin Ege türkelerini daha istekli, daha içten ve daha müzikal çaldıkları saptanmıştır.

Kemana başlangıçtaki hedefleri ve hedef davranışları kazandırmak, temel tekniklerin öğrenimini ve pekiştirilmesini sağlayan kemana uyarlanmış Ege türkülerinin seslendiriminde öğrenciler hem müzikal ifadeler yer vermiş hem de temel yay tekniklerini uygulamaya özen göstermişlerdir.

Yapılan birinci gözlem sonucu elde edilen verilerde öğrencilerin teknik ve müzikal çalmadan ziyade eserleri sonuna kadar ve hatasız çalmaya özen gösterdikleri saptanmıştır. Belirli bir zaman diliminden sonra (15 gün) yapılan ikinci gözlemlerde, öğrencilerin kendine daha güvenir oldukları, teknik ve müzikal açıdan gerçekleşmesi beklenen hedeflerin ve hedef davranışların birçoğuna ulaştıkları sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin her iki gözlem sonuçlarına göre birinci gözlemlerde gerçekleşemeyen, ulaşılamayan hedefler

ve hedef davranışlara ikinci gözlemede ulaşılmış ve öğrencilerin %75'inde başlangıç keman eğitiminde ulaşılmak istenen hedef ve hedef davranışları gerçekleştirdikleri saptanmıştır.

Başlangıç keman eğitiminde Ege türkülerinden buna bağlı olarak Türk halk ezgilerinden/Türk müziğinden daha çok yararlanmanın öğrencilere başlangıç keman eğitiminde kazandırılmak istenen temel davranışları gerçekleştirmede çok daha faydalı ve verimli olduğu sonucuna varılabilir.

Ayrıca, öğrencilerin içinde bulunduğu ve kendi kültüründen bir parça olan Türk halk ezgilerini kemanda seslendirmeleri sırasında daha çok özgüvene sahip oldukları ve kemana daha hakim oldukları gözlemlenmiştir. Buna bağlı olarak öğrencilerin kemana uyarlanmış türkü kaynaklı eğitim müziklerini kemanda seslendirirken eseri özelliklerine ve otantik yapısına göre çalmaya gayret gösterdikleri, bunun sonucunda temel yay tekniklerini bu özgün yapıyı elde etmede daha düzenli ve daha akıcı kullandıkları ortaya çıkmıştır.

İncelenen Ege türkülerinin kendine özgü müzikal özellikleri olduğu, kendi içinde yöresel farklılıklar, kültürel etkileşimler ve değişimler gösterdiği saptanmıştır. Bu çeşitliliğin ve zenginliğin bilimsel boyutta keman eğitimine yansıtılmasının çağdaş Türk keman eğitimine değişik bir boyut kazandırabileceği ve olumlu gelişmeler sağlayabileceği söylenebilir.

Başlangıç keman eğitiminde kullanılan kılavuz kitapların kemana başlangıç düzeyinde yetersiz kaldığı, hedefleri ve hedef davranışları gerçekleştirmede eksik olduğu, dışarıdan ithal kitapların belirli kazanımlarda yararlı olduğu fakat, çağdaş Türk keman eğitimi için yetersiz kaldığı, öğrenci merkezli problemler teşkil ettiği, müzik kültürünün öğrenci tarafından zorunluluk ve beğeni eksikliği yarattığı saptanmıştır.

Ayrıca incelenen Ege türkülerinde dokuz vuruşlu aksak ritimlere sık rastlandığı, Ege türkülerinde ritmik beraberlik olduğu, genel olarak Kerem, Garip, Müstezat, Bozlak, Nikriz ve Karcığar makamlarının sıkça kullanıldığı saptanmıştır. Adı geçen bu makamların keman eğitimine kolaylıkla adapte

edilebileceği söylenebilir. Ege türkülerinin Zeybek, Semah, Bengi, Kadın Ağzı, Ninni, Ağıt, Nefes, Mani, Kına Havası, Gelin Havası vb. türlerden oluştuğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda başlangıç keman eğitiminde temel tekniklerin Ege türkeleri yoluyla öğrencilere kazandırılması ve bu yaklaşımın keman eğitiminde kullanılabilirliği yolunda şu öneriler getirilmiştir;

1. Kemana başlangıç aşamasında öğrencilere kazandırılmak istenen temel davranışların pekiştirilmesinde, geliştirilmesinde Ege türkülerinden/halk türkülerinden daha çok yararlanılmalıdır.

2. Ege türkülerinin ve buna bağlı Türk halk ezgilerinin başlangıç keman eğitiminde kullanılabilmesi, çağdaş Türk keman eğitimine yeni bir boyut ve ivme kazandırılması için eğitsel unsurlar, yeni yaklaşımlar ve programlar oluşturulmalıdır.

3. Keman eğitiminde Türk halk ezgilerinin kullanılmasını destekleyen, sağlayan atılımlar gerçekleştirilmeli, bu yönde yapılan ve yapılacak olan çalışmalar benimsenmeli ve sahiplenilmelidir.

4. Çağdaş Türk müzik eğitiminde Ege türkeleri ve diğer halk türkeleri otantik örgüsü ve yapısı irdelenip evrensel ölçülerle birleştirilerek eğitsel amaçlı kullanılmalıdır.

5. Halk türkülerindeki yöresel farklılıklar, çeşitlilik ve zenginlik, kültürler arası değişim ve etkileşim bilimsel çerçevede analiz edilmeli ve Türk keman eğitimine bunların yansımaları sağlanmalıdır.

6. Kemana başlangıç aşamasında öğrencilere temel davranışları kazandırmada karşılaşılan problemlere çözümler üretilmeli ve başlangıç aşamasında yaşanan bu problemlerin çözümü için sistem ve öneriler geliştirilmelidir.

7. Çağdaş Türk keman eğitimindeki etüt ve eser sıkıntıları, çeşitsizlik ve kısır döngü keman eğitimcileri tarafından irdelenmeli, kaynak teşkil eden Türk halk ezgileri bu yönde eğitsel çalışmalarla keman eğitimine kazandırılmalıdır.

8. Ege türkülerindeki aksak ritimler ve ritmik çeşitlilik keman eğitiminde kullanılmalı, öğrencide ritimsel gelişim sağlanmalıdır. Müziğin üç ana öğesinin ritim-melodi-armoni olduğu düşünülürse Ege türkülerindeki ritmik zenginliğin keman eğitimine yansımaları gerçekleştirilmelidir.

9. Halk türkülerinin standardizasyonda varolan sorunlara bilimsel ve akılcı yollardan çözümler üretilmeli, keman eğitiminde çoksesli ve değişik boyutlarda halk türkülerinden yararlanılması için halk türkülerinin modernizasyonu ve evrenselleşmesi yolunda çalışmalar başlatılmalıdır.

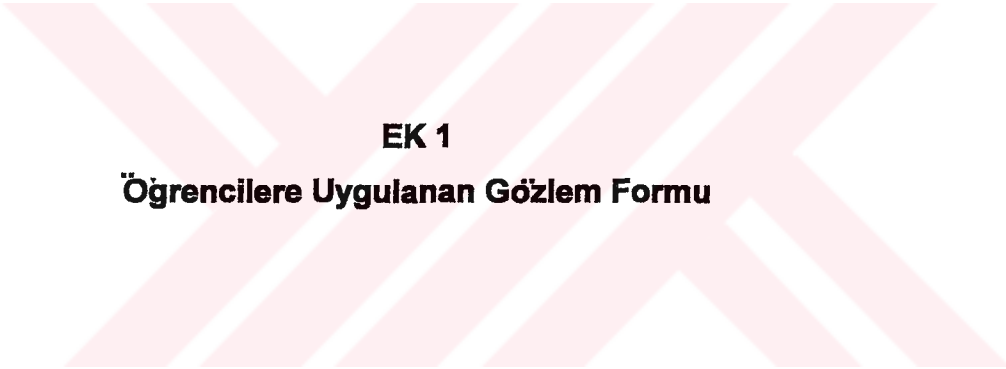
10. Eğitimin çevreden-evrene, ulusaldan-evrensele, bilinenden-bilinmeyene ilkeleri doğrultusunda evrensel doğrular göz önünde bulundurularak ulusal müziğimize başlangıç keman eğitiminde yer verilmeli, temel davranışları kazanmada Milli müzik kültürümüzün seçkin örneklerinden hareketle evrensel kültüre doğru eğitsel bir yol izlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Alpagut, U., 2001 Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Türk Halk Ezgilerinin Kemana Uyarlanmasının Keman Eğitimi Yoluyla Müzik Öğretmenliği Eğitimine Yansıtılabilirliği, **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyükaksoy, F., 1997, **Keman Öğretiminde İlkeler Ve Yöntemler**, Ankara.
- Dinçer, D., 1999, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Piyano Eğitimine Çevrenin Sosyal-Kültürel Ve Fiziksel Etkileri, **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ertürk, S., 1972, **Eğitimde Program Geliştirme**, Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara,
- Fayez, S., 2001, **Keman Eğitimi**, Yurt Renkleri Yayınevi, Ankara.
- Göbelez, C., 1996, **Çalgılar dünyasından Keman**, Liszt Müzik Evi Yayınları.
- Günay, E. Ve Uçan, A., 1975, **Keman Sınıf-I/1.Kitap**, Mektupla Yükseköğretim Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü, Ankara.
- Günay, E. Ve Uçan, A., 1976, **Keman Sınıf-II/1.Kitap**, M.E.B. Yaykur Açık Yükseköğretim Dairesi Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü, Ankara.
- Günay, E. Ve Uçan, A., 1977, **Keman Sınıf-III**, M.E.B. Yaygın Yükseköğretim Kurumu, Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü, Ankara.
- İpşiroğlu, N., 1998, **Sanattan Güncel Yaşama**, Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Okatan, İ., 1993, Eğitim Politikasının Oluşturulmasında Müzik Türlerini Araç Olarak Kullanma, **I.Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, KTÜ, Trabzon.

- Olgun, S., 1993, **Çağdaş Keman Eğitiminde Türk Motiflerinden Yararlanma, I.Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, KTÜ, Trabzon.
- TRT, 1996, **Türk Halk Müziği Repertuarı**, Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları, No 75, Ankara.
- TRT, 1997, **Burdur Türküleri**, Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- TRT, 1998, **Türk Halk Müziğinden Seçmeler**, Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Uçan, A., 1980, **Çevreden Evrene Keman Eğitimi I**, Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara.
- Uçan, A., 1994, **Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A., 1996, **İnsan Ve Müzik, İnsan Ve Sanat Eğitimi**, Alf Matbaası, Ankara.
- Uçan, A., 1996, **Müzik Eğitiminde Program Geliştirme-Değerlendirme Araştırmaları**, Çağrı Matbaası, Ankara.
- Uçan, A., 2000, **Türk Müzik Kültürü**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A., 2001, **Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar**, Yurt Renkleri Yayınevi, Ankara.
- Yöndem, S., 1998, **Türkiyedeki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü Kaynaklı Eğitim Müziklerinin Öğretiminde Ve Seslendiriminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri**, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EK 1
Öğrencilere Uygulanan Gözlem Formu

GERÇEKLEŞTİRİLMESİ BEKLENEN HEDEFLER VE HEDEF

DAVRANIŞLAR

I. HEDEF : ESERİ DOĞRU VE TEMİZ ÇALABİLME

DAVRANIŞLAR :

1. Ezgiyi ritimsel öğelerine uygun olarak çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
2. Ezgiyi müzikal yapısına uygun olarak çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
3. Ezgiyi oluşturan sesleri doğru ve temiz çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
4. Ezgiye bütün olarak hakim olma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )

II. HEDEF : TEMEL YAY TEKNİKLERİNİ KULLANABİLME

DAVRANIŞLAR :

1. Ezgideki Legato (Bağlı) kısımları doğru ve temiz çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
2. Ezgideki Detache kısımları doğru ve temiz çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
3. Ezgideki Martele (Noktalı) kısımları doğru ve temiz çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
4. Ezgideki Spiccato (Zıplatarak) kısımları doğru ve temiz çalma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )

III.HEDEF : ESERİ YORUMLAYABİLME**DAVRANIŞLAR :**

1. Eseri özgün yapısına ve karakterine uygun olarak çalma.
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
2. Esere Vibrasyon ve Yay kullanımları ile yorum katma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
3. Eseri otantik yapısına ve özelliklerine uygun yorumlama
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )

IV.HEDEF : ESERİ ÇALMAKTAN HOŞLANABİLME**DAVRANIŞLAR :**

1. Ege Türkülerini kemanla çalmaktan haz duyma
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )
2. Eseri dinleti,konser vb...etkinliklerde çalmayı isteme.
Tamamen ( ) Çok ( ) Kısmen ( ) Az ( ) Çok Az ( )

EK 2
Anket

ANKET

Genel Açıklamalar

Bu anket Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim Dalında yapılmakta olan yüksek lisans tezi ile ilgili verilerin bir kısmını elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırma; Ege türküleri yoluyla başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin öğrencilere kazandırılması ve bu yaklaşımın keman eğitiminde kullanılabilirliğini araştırmak/geliştirmek ve konu ile ilgili yaklaşımlarının bilimsel boyutta irdelemek etkinliklerini kapsamaktadır.

Anket, beş aşamalı derecelendirme ölçeğine göre hazırlanan sorulardan oluşmaktadır. Dereceleme ölçeğinde size en uygun gördüğünüz seçeneğe ait kutunun içine (X) işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz.

Anketten elde edilecek cevaplar sadece bu araştırma için kullanılacak için kullanılacak olup, anketi cevaplandıranlara ait her türlü kişisel bilgiler gizli tutulacaktır.

Araştırmacı
Rıza AKYÜREK

I.Bölüm

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Adınız-Soyadınız

2. Okulunuz

3. Sınıfınız

4. Bireysel Çalgınız

II. Bölüm

Öğretim İle İlgili Sorular

1. Kemanı alan çalgısı olarak nasıl seçtiniz? (birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)
 Kendi isteğimle seçtim
 Zorunlu olarak seçtim
 Öğretmenimin yönlendirmesi ile seçtim
 Arkadaşlarımın ve ailemin yönlendirmesi ile seçtim
2. Ana çalgı keman derslerinin haftada bir saat olması size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
3. Okulunuzda anaçalgı keman dersine giren öğretim elemanlarının sayısı size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
4. Çalgı dersleri ve bireysel çalışmalar için okulunuzda oluşturulan odaların sayısı ve kullanıma uygunluğu size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
5. Keman çalabilmek için fiziksel uygunluğunuz sizce ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
6. Keman eğitimine başlangıç aşamasında yapılması gereken duruş-tuş pozisyonlarını ne ölçüde gerçekleştirebiliyorsunuz?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
7. Kemana başlangıç düzeyinde öğrendiğiniz **legato** tekniğini pekiştirici etüt ve eserler size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az

8. Kemana başlangıç düzeyinde öğrendiğiniz **detache** tekniğini pekiştirici etüt ve eserler size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
9. Kemana başlangıç düzeyinde öğrendiğiniz **martele** tekniğini pekiştirici etüt ve eserler size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
10. Kemana başlangıç düzeyinde öğrendiğiniz **staccato** tekniğini pekiştirici etüt ve eserler size göre ne ölçüde yeterlidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
11. Ders saatleriniz dışında günde ne kadar süre keman çalışıyorsunuz?
 Günde bir saat Günde iki saat
 Günde iki saatten fazla Her gün çalışmıyorum
12. Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin öğrenci merkezli olması ihtimali size göre ne ölçüdedir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
13. Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin öğretmen merkezli olması ihtimali size göre ne ölçüdedir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
14. Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin kullanılan kılavuz kitaplar olması ihtimali size göre ne ölçüdedir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
15. Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin ders saatinin yetersizliği olması ihtimali size göre ne ölçüdedir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az

16. Başlangıç düzeyindeki keman tekniklerinin kazanılmasında karşılaşılan problemlerin sebebinin ders çalışma ortamı olması ihtimali size göre ne ölçüdedir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
17. Bireysel çalgı eğitiminde halk ezgilerinden yararlanmanın eğitime olumlu etkileri sizce ne ölçüdedir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
18. Kemana başlangıç düzeyindeki temel davranışları gerçekleştirmede halk müziği ezgilerinin kullanılması sizce ne derece etkilidir?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
19. Keman eğitiminizde “çevreden-evrene” ve “ulusaldan-evrensele” ilkelerinin eğitiminize olumlu yönde katkı sağlayacağına inanıyor musunuz?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
20. Çağdaş Türk keman eğitiminde yapılan ve yapılacak olan nitelikli Türk halk ezgilerinin yer alması keman eğitiminiz açısından sizce ne derece yararlıdır?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
21. Başlangıç düzeyinde keman tekniklerini öğrenirken çaldığınız etüt ve eserlerde halk müziği motifleri ne derece yer almaktadır?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
22. Başlangıç düzeyinde keman tekniklerinin öğrenilmesi aşamasında çalmış olduğunuz etüt ve eserlerin yanında halk müziğinden örneklerin de etüt ve eser niteliğinde kullanılmasının temel tekniklerin pekiştirilmesine sizce ne derece etki eder?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az
23. Şu ana kadar keman eğitiminiz süresince kemana uyarlanmış Ege türkülerinden ne ölçüde yararlandınız?
 Tamamen Çok Kısmen Az Çok Az

EK 3**Başlangıç Keman Eğitimi İçin
Kemana Uyarlanmış Ege Türküleri**

KERİMOĞLU ZEYBEĞİ

Orta çabuk

Derleyen: Hamdi ÖZBAY
Kemana uyarlama : Rıza AKYÜREK

TAVAS ZEYBEĞİ

Kemana uyarlaması: Rıza AKYÜREK

Ağırca

mf

f

p

p

rit.....

KARŞILAMA

(Gelin Ağladı)

Yöresi: Aydın
Notaya alan: Rıza AKYÜRK

Orta Çabuk

mf

Restez

9

13

rit.

Ağırca

18

p

22

26

Orta Çabuk

31

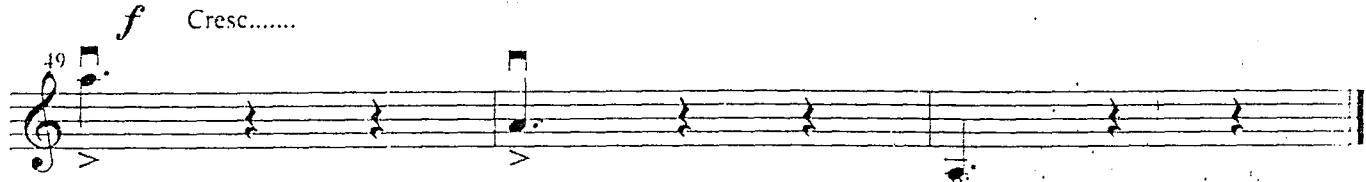
mf

Restez

34

Gittikçe Ağırlaşarak.....

Pizz....

